

AKATAPPA

Ekim 2010 - Sayı 130

Aylık Şiir ve Eleştiri Dergisi

ISSN 1305 - 7685

EN KISA TANIMLA YAZAR BUGÜN DEĞİL YARINDIR

Şöhret olmak, tanınmak için çaba harcayan insanları anlarım. Günlerini daha avantajlı yaşayabilirler.

Ama yarın da değerli olacağına inanan sanatçıların, yazarların buna ihtiyacı yoktur. Hatta bu onlar için son derece zararlıdır. Süflüdür demek istemiyorum; zararlıdır!

Çünkü bu gidişle gelecekte kara gecede kara taşın üzerindeki karasinek bile mercek altındaymış gibi, neyse o olarak kocaman kocaman görülecek, parlayacaktır: Teknolojinin kolaylaştırıcılığında insanlık öyle bir noktaya gitmektedir. Bu sebeple kimse unutulma, kaybolma, fark edilmeme korkusu duymamalıdır. Herkes görülecek ve değerlendirilecektir.

Önemli olan bu sonsuz mercek altında ne olarak görüleceğinizdir, başka deyişle görüldüğünüzde ne olduğunuzdur.

Asıl mısınız, kalp mısınız? Özgün müsünüz, öykünme misiniz?

Öykünmeyseniz bile kimin, kimlerin, neyin, nelerin? Asılın mı, kalpın mı? Öykünerek de olsa farklı ve özgün nüansları olan bir şeyler ortaya koyabildiniz mi?

Kaç kitap, kaç şiir, kaç yazı, kaç öykü, kaç roman değil; nasıl kitap, nasıl şiir, nasıl yazı, nasıl öykü, nasıl roman, nasıl deneme, nasıl inceleme, hangi kitap, hangi şiir, hangi yazı, hangi öykü, hangi roman, hangi deneme, hangi inceleme, hangi sözlük, hangi ansiklopediyi yazdığınızdır, önemli –olacak– olan.

Onun içindir ki aziz edebiyatçı kardeşlerimiz, şairler ve yazarlar; öne geleceğim, arkada kalacağım, ödül kapacağım, ıskalanacağım, kitabımı kötü yayınevi basacak, iyi yayınevi basacak, az satacak, çok satacak telaşı aşmalı ve içlerine sinecek, insanı zenginleştirecek, insanlığı kucaklayacak, olabilecek kadar çok ve güzel şeyi, ya da az ama çok özgün tek bir şeyi kapsayacak, yansıtabilecek yapıtlar ortaya koymaya bakmalıdır.

Bunun için telaşsız, kararlılıkla, bütün bir ömür adanarak çalışmalıdır.

Çünkü dikkat, neyseniz, hangi potansiyeliniz varsa değil; neyi, nasıl ortaya koyabildiğiniz, yeryüzü ve gökyüzü gerecinden, insan özne ve nesnesinden, kendinizden neyi nasıl, ne şekilde koparabildiğiniz, çıkarabildiğinizle ölçüleceksiniz, gelecek zamanda.

Gelecek zamanda herkes öyle ya da böyle var olacak çünkü, görülecek; ancak, benzerler birbirini gölgelerken, farklılar, yetenekli ve çok çalışanlar, büyük sabırlılar, daha doğru, daha iyi ve daha güzel olarak algılanacaktır. –RD

Kerim Akbaş, Adnan Akdağ, Nilüfer Altunkaya, Suat Kemal Angı, Gökhan Arslan, Yako Asdeso, Harun Atak, Melek Avcı, Memed Arif B., Murat Batmankaya, Gökçenur Ç., Murat Çakır, Hakkı Çınar, Ramis Dara, Deniz Dengiz, Necdet Dümelli, Rahmi Emeç, Gültekin Emre, Ersan Erçelik, Z. Ersin Erdem, Veysi Erdoğan, Seda Eriş, Seyhan Erözçelik, Hayriye Ersöz, Mehmet Akif Ertaş, Gökhan Ertekin, Arzu Eşbah, Mehmet Girgin, Bülent Güldal, Sevâl Günbal,

Hüseyin KÖSE

ISLIĞI SINANMIŞ DİL

Duyarsınız, bazı duaları gecedin
Ebleh bir saat pili aralar. Her yaşlı gün
Dünyaya batmış dikenini Araf'tan sorar
Uzakları suçlar hep, olmayan şehirleri
Adlandırıldıkları yerlere açılmayan kapılar*
Ondandır belki, adı var ama kendisi yok Tebriz'in
Ondandır, ağzı varsa dili yok kuluncu gurbet köprüsü
Peşrevi anne elinin yamuğudur bu aşk
Sere sere önüne yeder halveti gençliğinde
Bu kuşlar işte o yağmurlardır, durmadan
Çorak bir dağı öper Doğu'da
Ay düşse, sabahına gölgesi baldırıma degen söz
Boşar kederi koşumundan yıldızsız sokağımda
Bilmezsiniz, uçuşurken gelecek dilinde hatıralar
Sönmemiş arzuların külüdür bu aşk

Bilirsiniz, dehşeti yalnızlıkların kalbi en taştan olana iner
Kimi uzun sarhoşluklardan incinmiş sulara kadar
Zakkum dalları çıkar 'keşke'li cümlelerden
Çiğdem demişsen ağzının loğusa çiçeğine
Bir de doğumları gece gibi oğullar kesilmiş süttün
Fırsat buldukça odanın fikre dolanmış yerinden geçer
Birikmiş umarsızlıklar önünden sevgililer
Bağbansan, ayır şimdi çiçeği kendi göğünün kokusundan
Bembeyaz açan aşklar leylaksız kalsın nefesinde

Denizler ki boylar onca derinliğimizi
Münezzehdir herkes acıdan yana birbirine
Ve yorgun bir köpükten doğmadır yakamozlar
Bu gök kimin ağrısı? Taşkınlığı temmuzda
Hiç yağmur hasreti çekmemişse eğer?

1 Eylül 2010

* Tanpınar, *Beş Şehir*.

Kemal Gündüzalp, Yaşar Güneş, Serdar Harman, Özgür İpek, M. Sinan Karadeniz, Ulaş Karadağ, Emin Kaya, Cihat Kemal, Hüseyin Köse, Yağmur Mercanoğlu, Su Nil, Cihan Oğuz, Yalçın Oğuz, İbrahim Oluklu, Mehmet Önder, Halil İbrahim Özbay, Barış Özdemir, Mert Özel, Tolga Özen, Ahmet Özer, Sidar Sinan Özmen, Hüseyin Peker, Tamer Sağır, Onur Sakarya, Suzan Sarı, Ali Sıngır, Oytun Tez, Şahin Torun, Yavuz Türk, Mazlum Vesek, Bilal Yavuz, Reha Yünlüel.

ŞİİR NASIL BİR YAPI'DIR, NE YAPAR ŞAİRLER?..

Şahin TORUN

“Bulduğum bu şeye ilk kez bakıyorum.
Onun biçimi üzerine söylediklerime dikkat ediyorum
ve şaşırıp kalıyorum. O zaman kendime şu soruyu
soruyorum: Bunu kim yaptı?
Bunu kim yaptı? diye sorar o naif an.
Kafamda beliren ilk düşünce
kıpırtıları yapma'yla ilgili. Yapma fikri, fikirlerin
en insanca olanıdır...”

Paul Valéry: *L'Homme et la Coquille*
(İnsan ve Denizkabuğu)

Son tahlilde yapılmış, eyleneş ve ortaya konulmuş bir şeydi Eflatun'un Devlet'i; kapısı da yapılmıştı elbette bu Devlet'in, ama Eflatun her nedense bu yapılmış, eyleneş ve ortaya konulmuş Devlet'in; yapılmış, eyleneş ve berkitilerek kapatılmış kapılarının önüne koymuştu şair'i ve onun yapıtını.

Ve onların ortaya koydukları her ne var ise salt ortaya konuluş biçimleriyle bile daha en başından anlaşılmas oldukları -belki de en başta şairlerin kendilerinin bile anla(ya)madıkları-gereğesiyle açıklamıştı bu eylemini Eflatun. Başat derdi dil'di Eflatun'un, zira şiirle gelen bu anlaşıl(a)mazlık, her şeyden önce düştüğü yere dil'e, devletin hiç de istemediği bir düzen dahilinde, anlaşılması çok da kolay olmayacak bir düzensizlik getirecekti...

Böylece devlet'in agora'sında kalan şiir'in felsefeyle kurduğu ilişki, 1700'lerin son çeyreğine kadar tam da Eflatun'un belirlediği bir yapı ve karşıt yapı biçiminde gelişecekti.

Ta ki, Romantiklerin büyük bir cesaretle çıkagelip bu yapı ve antiyapı ilişkisini sonsuza kadar değiştireceklerini söyledikleri zamana kadar böyleydi bu. Şairlerin yapıp eylemeleriyle oluşuveren bir dilsel yapı, kudret sahiplerinin yapıp eyleyişleriyle kaim olan bir başka dilsel yapının karşısında kalıvermişti nitekim.

Bu bakımdan Devlet'in dilinden düşen anlama göre 'antiyapı' olan şiirsel üretim, şairin dilinde örülen anlama göre Devlet'i antiyapılaştıracaktı.

Aslında çok daha sonradan mesela Hegel'in akıl ile duygu arasında salınıp durduğu yerdeki ikircikli halinden kopararak 'Geist' ya da 'Dünya Tini' diye adlandırıp daha da ötesinde beden bilimsel alışkanlıklarıyla birlikte neredeyse bütün insani edimleri; duyular, tutkular ve coşkularla süsleyip tek mil biçimsel bilginin üstünde bir yere oturarak en fazla da aklı estetize edeceği -sadece estetik- bir girişimin öncülüğüydü bu romantik cesaret.

Oysa, romantiklerin sonsuza kadar değiştirmek üzere giriştikleri bu yapı ve antiyapı ilişkisinden ortaya çıkan tek şey; bir yapı ya da antiyapı biçiminde belirlenen Devlet'in kapılarına bir ok gibi saplanan ve akıl ile beden arasında daha anlaşılır bir köprü kurmayı amaçlayan estetiğin egemenliğinden başka bir şey değildi.

Başlangıçta; şairler için dolayimli da olsa bir kazanım olarak görülen bu kapıya saplanmış mızrak halindeki estetiğin şiir için gereken genişliği sağlayamadığı üzerinde ise fazlaca durulmadı, durulamadı maalesef.

Eflantuncu sürgün uzun süreliydi ve acılıydı belki; ancak onun "Devlet" diye yapıp eyleneş yapısının kapılarına, onun

Seyhan ERÖZÇELİK

SEYHAN ERÖZÇELİK'TEN SİYASİ ŞİİRLER

PLEBİSİT KARARIMI BEYAN EDERİM:

Oy, oyyy...

Oy anam oy!

Oy anama oy, oyyy...

insanın varlığı ve onun insanına dair bir akıl ile saplanan estetik de, nihayetinde o insanın diliyle anlam kazanmış bir felsefenin içinde özümsemiş ve hatta onun bir bölümü haline gelmiş, getirilivermişti. Böylelikle kendisini estetiğin okuna bağlayan şiirin elinde ise, kala kala sadece bir güzelleme çabası ile bir öncelik sonralık kaygısı kalmıştı.

Bu bakımdan Romantiklerin açtığı kapıdan giren ve bugün bile varlığını sürdürebilen bu bahşedilmiş, izin verilmiş estetik köprüsünde yazılan şiirin tümünü sırtını yasladığı bu romantik yanılısma nedeniyle; izin verildiği kadar yazılan bir şiir ve gösterilen ya da önüne çıkan-çıkarılan her yolda yürüyebilen şairlerin yapıntıları olarak görmek gerekecektir...

"Romantik esinleme en azından bir yoldur" diyebilmek mümkün müdür? Ya da bu mümkünden hareketle içine kattığı her şeyi estetize ederek bir 'yapı'dan çok bir 'yapıtı' için yola çıkan romantik şairin yapıp eylediğini ve nihayet şiirin gizemli hakikatlerle dolu sürecini -poesis- parlatılmış bir estetik perdeleyip geri çekilerek unuttuğu derinliği bu salt romantik ve salt estetik kuraklığın hangi yerinde aramak mümkün olabilecektir?

Zira Eflatun'un Devlet'i aklın Devleti'dir her şeyden önce ve bu Devletin kapısına saplanan estetize edilmiş ok'tan çok şairin işine yarayacak olan da aynı akıl ile ama tamamen şiir halindeki bir imkânla kurulacak yeni bir 'yapı'dan -şiirden-başka bir şey değildir.

Evet hangi anlamda olursa olsun estetik elbette bir şeydir şiir için; ancak sadece ama sadece, şiir halindeki bir imkân alanında şairin aklı ile kuracağı yapı için öncelik; Hegel'ci 'Geist' ya da 'Dünya Tini'nden çok daha en başta yer alan o hakikatlerle dolu gizemin -Poesis'in- akla ve kalbe işleyiş biçimindeki farkında oluştur demek de gerekmiyor mu?

Zira, şiir sadece bir alternatif olarak bile olsa olsa, yine kendi kendisinin alternatifi olabilir.

İşte bu farkında oluş nedeniyle de; tıpkı Poe'nun, Valéry'nin ya da Baudelaire'in yaptığı gibi; Eflantuncu irade ile donanmış haldeki aklın atına kurularak, onun dışına attığı kapıya doğru koşmak yerine, dizginleri tam tersine çevirerek başka bir yere, dilin üst üste, alt alta, yan yana dizdiği ve mimarının şair olduğu 'yapı'ya, 'şiir'e koşturmak gerekmektedir.

SEN İÇİN

1. sıfır

İcat olduğum yerdeyim
Suya havaya ateşe söze
Düşüyorum

Her şeyi geçen
Hafifliğin gövdemde

Bir kelimeyi harflerinden soyarak
Yerçekimini buluyorum
seni

Özkütlem
Cümlemsin.

2. hareket

Burası bir yanardağ
Suya cama küle içe
Akıyorsun

Geçtin hızı
İndiğin kümbet senin

Bir volkanı yükleme indirerek
Fikrimi çözüyorsun
beni

Derininde
Tozuyorum.

3. aşk

İşleyen ve parıldayan
O şey için
Kimıldadı dünya
O büyük barınak
Açıldı

Kalp.

SEN İÇİN

farz edelim karanfil bir kelimedir
uzak, kendinden öte bir kimsedir diyelim
ben sesinin suyunu giyinen adamım, bu kesin
mülkünü ruhuna döşeyen bir zamandan gelmeyim
kalemin içi açılır bir vakitte
kâğıdın sonsuz hürmetiyle
diyelim sen benim suyumdan geçen bir sabah
ellerin sabahı getiren bir ağaç
ya leylak ya zümrüt ya zaferan
ya da kulağına fısıldadığım su için bir gazel geleyim
ağzına döktüğüm harfler uğruna
ben belki biraz dünya sanki biraz kederim

- sana indim: sesindeki güvercinler içime uçtular

farz edelim ellerin sabahı açmak içindir
diyelim gözlerin tuzun hikâyesini anlatır
taşları kambur etmek üzre gelmişsin dünyaya
güzelsin güzelliğin bir denizi çağırır renginde
gibi bir yaprak sanki bir kuyu belki bir deprem
diyelim bugün benim için ölme bir yakarış
ben vaktinden önce gelmiş bir gölgeyim
veyahut sana bakmaktan susmuş bir eksik
allah'ın yüzüncü adımı: aşk
bana baktığın bu yerin perdesini sen diktin
akşamın getirdiği bir cümlesin sen bana
zamanı ördüğüm bu kumaş ikimizdir

- sana baktım: alınıdaki atlar içime eğildiler

farz edelim bir taşın tarih düşürmek gibisin
mananın göğüne düşmüşsün diyelim zehirlenmişsin
avucumda tuttuğum bu taşın yüzünü taşımış bana
sevmek iklimindedin içinin meclisinde ben varım
sana sonsuz çalışmış bir ırmağa bakmaktan geldim
beyan ederim bu nakış kalbinin tuğrasıdır
bu karanfil gül desenli bir leylaktır
velakin gözümü gözüne sürdüğüm o gün
içimin suyu sana tamam bir zamandır
seni bende bir ömür kal sesinde bir kelam
seni bende sus adıyla alnımın gölgesi
sana farz ederim sen içinin mimarisin vesselam

- sana geldim: dilindeki taşlar içime söylediler

ŞİİR YAZMA YOL VE YÖNTEMLERİ

Kemal GÜNDÜZALP

Dedim ya, benim konumumdaki birisinin, yani hem şiir yazan, hem de şiir üzerine yazmaya çabalayan bir insanın azıcık da paylaşmaya değer deneyimleri vardır diye. Nerden baksanız gelecek yıl, amatör düzey de içinde olmak üzere şiir ve yazı yayımlamanın kırkinci yılına giriyorum. Yirmi beşinci-otuzuncu yazın yılını kutlayanları duydukça imreniyorum. Neden benim gibilerin yaşamında kutlanacak fazla şey yoktur diye hüznülediğim bile olmuştur. İnsanın gerçek doğum tarihini bile bilmediği bir yerde, sanırım bu da doğal. Neyse.

Şiir yazmanın anlık bir şey olmadığını, uzun ya da kısa, ancak bir süreç olduğunu da söylemiştim, hem zaten biliniyor bu. Gençken bir atımda şiir yazmanın olanaklı olduğu günleri belki bir ilk deneyim olarak şiir yazmaya başlayan herkes yaşamıştır. Ben de kırk yıl önce esinlendiğim zaman oturur kısa ya da uzun şiirimi yazar, bir gecede bitirirdim. Genellikle, en azından kendim için söyleyebilirim, şiirin gece gelmesi de ilginçtir. Şimdi düşündükçe aslında belki de kimilerine ters gelecek ama, kısa şiirlerin daha zor ve yorucu olduğunu, kimileyin o yaşta ıkına sıkıla yazıldığını anımsar gibiyim. Oysa uzun şiirler daha kolay ve bir oturuşta yazılırdı genellikle. Çünkü kısa şiirler bir bakıma daha özlüdür ve içinde bir parça da düşünce barındırır. Nerden bilebilirdim, şiirin salt düşünceyle yazılmadığını! Hoş, içinde düşünce olmayan şeye şiir denir mi, o da başka bir sorun. Bu konular dışarıda, ta Mallarmé'den beri tartışılmalıdır. Sonra her şey değişti, değiştiğini gördüm, yazarak ve yaşayarak.

Kuşkusuz şiir yazmanın birden çok yolu yordamı vardır. Bunları saptama olanağı bile olmayabilir. Kaç ozan varsa o kadar yol ve yöntem vardır da denebilir kestirmeden. Kendi yazınsal geçmişime baktığımda, geçen uzunca süre içinde tanık olduğum birkaç örneği aktarmak isterim. Salt kendi yaşadıklarımın yanı sıra, başka ozanlardan duyduklarımın da ekliyorum burada. Hem arkadaşlarım arasında, hem de söyleşilerinde bu konuyu anlatan kimi ozanlara dayanarak. Ayrıca şiir yazma sürecinde birlikte olduğum çok da fazla ozan arkadaşım yoktur. Yüzlercesini tanır, bilirim, ancak ortaklaşa yaşanmış süreç ancak birkaç örnekle sınırlıdır. Bu paylaşımın az olmasının bir eksiklik olduğunu da belirtmeliyim. Çünkü bu süreci paylaşmanın ozanı varsılaştırdığına inanıyorum. Ancak ne yazık ki, başkaları az da olsa şiirlerini yazma sürecinde benimle paylaştıkları halde, doğrusu, nedenini tam da bilmiyorum, ama ben buna pek yanaşmadım. Belki de bir eksiklik.

Öyküde ilk cümle saplantısı vardır. Birçok yazar bunu yazmanın çok sıkıntılı bir an olduğunu belirtmiştir. Kendi adıma (öykü de yazan ve üzerine düşünen birisi olarak) böyle bir sıkıntı yaşamıyorum. Birçok kimsenin tersine son cümlelerin daha zor yazıldığını düşünenlerdenim. Ozanlarda da ilk dize sorunu vardır. Örneğin ilk dizeyi yazdıktan sonra gerisinin kendiliğinden geldiğini, şiir yazmayı kolaylaştırdığını söyleyenler olmuştur. Gerçi ilk dizenin "Tanrı esini" olduğu da söylenir. Gerisi ozana kalıyor demek ki. Evet, inanırım, yaşanmıştır, ilk dize gelir genellikle. Hem de bazen olmadık yer ve zamanda. Yolda yürürken, gece uyku bastırırken. Bu konuda çok anekdot okunmuştur: Yastığının yanında kalem-kâğıt bulduranlar, yoldayken

sigara paketine yazanlar. Eskiden böyleydi. Şimdi daha kolaydır büyük olasılıkla. Şu yapışkan kâğıtlar çıkmalı diye belki. Ayrıca şimdilerde kâğıt kalem yerine belki doğrudan elektronik ortamlarda da yazılıyordur. Kim bilir, belki de yolda aklına geldiyse ilk dizeyi (örneğin ben birden fazla dizeyse yineleyerek doğruca eve koşarım) cep telefonuna ileti olarak yazanlar da vardır. Ama bu daha çok gündüz gelen şiirler içindir. Şimdi aklıma geldiği için belirteyim: Hiç de fena yol değil! Denenebilir...

Öyküde olduğu gibi bende bir de şiirin son dize ya da dizelerini yazma sıkıntısı vardır. Şunun için: Şiirin bittiğinin bilinmesini isterim. Okur da anlamalı bence bunu. Bu nedenle başlangıç dizesi gibi, bitiriş dizesini de önemserim. İkisi de eşdeğerdedir bana kalırsa. Bunu derken, şunu da biliyorum: Okuduğum birçok şiirde başlangıç ve bitiş dizeleri önemsenmiyor gibi geliyor bana. İlk dizeyi önemseyenler bile, son dizeyi eşdeğer görmedikleri için okuduğunuz şiirin bitip bitmediğini anlayamıyorsunuz. Kitapta okurken arka sayfaya bakma gereği duyarsınız. Bir de bakarsınız ki, aa, şiir bitmiş meğerse... Hadi ey okur, işte fırsat, yeniden üret, hatta yarat, boşlukları doldur, eksik bırakılmış dizeleri sen koy yerine! Yaratıcı yazarın bıraktığı noktadan etkin okur olmaya çalış. Galiba bu bana göre değil. Bitmiş bir şiir olmadığını anlarım, ama son dizenin vurgusunu da bir şeye değişmem doğrusu. Ben okur olarak istediğim biçimde çoğaltırım ey ozan, sen fazladan boşluk bırakma!

İlk ve son dize takıntısı ya da sorunu her ozanda olmayabilir. Hele şiirin yapılan bir şey olduğunu düşünenler ve üretenler için belki de bu sorun artık yoktur. Artık diyorum, çünkü eskiden şiir yaratılırdı. Şimdi de yaratılan bir şey olduğuna inandığım için belki de ilk değilse bile son dizeyi de önemsiyorum. Ayrıca bence eski halk şiirinde ve özellikle manilerde kullanılan doldurma dizelerin yeri olmamalıdır şiirde. Şiirin çokça örneği görülmesine karşın, dolgu dizelerle oluşmadığını, yığmaya dönüştüğünü akıldan çıkarmamalıdır. Yani şiirin bir ya da birkaç dizesi aklında kalabilir insanın ama şiir bir dize için okunmaz. İster başta, ister sonda olsun bu güzel dize. Bir de bunun ötesinde, şiirini farklı zamanlarda, dize dize yazan ozanlar da var. Aslında bu noktada yazılanın bir ve aynı şiir olmadığı söylenebilir. Bilindiği kadarıyla bu ozanların birçok defteri ve renkli kalemleri vardır. Tek defteri olanlar bile mutlaka renkli kalemler kullanıyorlar. Esin geldikçe ya da akıllarına geldikçe (ozanın şiirin yapılan ya da yaratılan anlayışına bağlı olarak) bu tek tek dizeleri defterlerine farklı renk kalemlerle not ederler. Notları biriktirdikten sonra, bir tür yap-boz gibi, birbiriyle izleksel anlamda ilişkili dizeleri alt alta ya da üst üste getirerek yeni ve bütünlüklü, ama genellikle kısa ya da çok uzun olmayan, neredeyse standart bir şiir oluştururlar. Kuşkusuz ozanın yeteneğine göre, dizeler bazen bütünselliği sağlayamayabilir. İşte o zaman parçalı bütünlük oluşur. Burada parçadan bütüne gitmek söz konusu olsa da belki de post-modern zamanlara özgü bir yazma yöntemi uygulanmaktadır. Ayrıca çağcılık-sonrası bu anlayışın saltık anlamda bütünlük kaybı da yoktur zaten. Tek tek dizeleri önemseyen okur, doğrudan bir anlam oluşturamasa da bu tür bir şiirden hoşlanabilir. Ancak bu yolun tamamıyla olumsuz olduğu söylenemez. Ozan, dizelerin yerleşimini öyle yapar ki, gerçekten anlamlı bir yaratı ortaya çıkar. Başka deyişle bana çok sağlıklı bir yol gibi gelirse de bu yordamla şiir yazılamaz demek değildir. Şiirlerini bu biçimde yazanların olduğu biliniyor. Sözcük biriktirerek ya da sözlükten rasgele sayfa açarak bağısız-

bağlantısız dizeler oluşturmaktan iyidir en azından! Bu noktada şunu söyleyebilirim, tek tek dizeler yerine, bölüm ya da bölümceler yazarak, sonraki zamanlarda bütünlüklü bir şiir oluşturmak daha anlamlı geliyor bana. Çünkü şiir mutlaka bir oturuşta yazılmaz, yazılmaz da çoğu kez. Belki bölüm-bölümceler arasında söz konusu dize parçalarına uygun bağlantı dizeleri oluşturarak tamamlamak daha da güzel olabilir. Ozanına ve elbette en önce kişisel yeteneğine göre değişebilir. Bu da şiirin ana ilkesi olarak sürekli söz edilen eksiltme yerine çoğaltmayı gerekli, hatta dizeci anlayışta zorunlu kılabilir. Burada anılan her iki yöntemin de daha çok zaman sorunu olan ozanlarda kendiliğinden ortaya çıkan bir yol olduğu söylenebilir. Demek ki, günümüzde uygulanma olasılığı yüksek bir yöntemdir. Hani zaman, hız çağıdır diye.

Hiç kuşkusuz zaman sorunu olmayan, belki de daha az zaman sıkıntısı yaşayan ozanlar başta olmak üzere, bir de yukarıda söylenenin tam tersi yolları deneyen ozanlar da vardır. Örneğin geniş zamanlarda yazabildikleri kadar (kuşkusuz başlangıçta esinle, ama birikime yaslanarak yaratıcılıkla) uzun şiirler yazan ozanlar vardır. Genellikle birkaç sayfadan ve epeyce dizeden oluşan çok bölümlü şiirler böyle yazılıyor. Şiir yaratma süreci denilen şey de en çok böyle şiirlerde dikkati çekiyor. Çünkü bu tür şiirlerde gereksiz ve fazla dizeler bulunabilir. İşte sonraki zamanlarda ozan, belki de en çok gerektiği biçimiyle eksiltmelere bu tür şiirlerde gidecektir. Eksiltmenin anlam kazandığı ve şiir yaratmada bir yazma yöntemi olduğu bu şiirlerde, hiç kuşkusuz değişik bölüm ya da bölümcelerden atılan beş-on belki de on beş dize yerine iki, üç ya da beş dize de girebilir. Salt bu da değil, dizelere sözcük eklenirken, bazılarında da sözcük atılır. İmgelerin, benzetmelerin, eğretilemelerin yerli yerinde olup olmadığı, nesnel bağlantılaşmaları, buluşçulukları, yaşamdaki karşılıkları gözden geçirilebilir özenle. Böylece anlamlı ve erekli bir yaratı örneği, başka deyişle şiir ortaya çıkabilir. Bana göre şiirin en doğruya yakın tanımı da böyle olabilir.

Son olarak şiirlerini hâlâ sevdiğim bir ozan arkadaşımın denediği bir yol olduğu için şuna da değinme gereği duyuyorum: Genellikle akşamları gelir ve yeni bir şiir yazdığını söyleyerek bana okurdu. Ben de dinler, sonra görüşlerimi, takırdayan dizeleri, bazen gereksiz sözcükleri, yerine kullanılabilecek sözcükleri, sesli okunduğu için sesine ve müziğine ilişkin düşüncelerimi paylaştım. İlk kez duyduğum güzel imgeleri, çağrışımları belirtirdim. Çoğu kez itiraz etse bile ertesi gün yeniden okumaya geldiğinde, söylediklerimi ciddiye aldığını gösteren, söylediklerimden farklı bile olsa, değişikliklere gittiğini görür, sevinirdim. Önce bir okurdum çünkü, sonra ozan, ardından bir de şiir üzerine düşünen ve yazan birisiydim. Bazı durumlarda uzun şiiri kendince yeniden bölümlere, hatta başka şiirlere ayırdığını da gözlemlerdim. Bunun dışında aynı kişinin değişik zamanlarda bana okuduğu kısmen kısa ve farklı şiirleri kitabında uzunca tek bir şiire dönüştürerek, bölüm ya da bölümcelerle ve şiir adını ara başlık yaparak uzunca şiirlere dönüştürdüğünü de gördüm.

Demek ki, kişisel yetenek ve becerilerine göre bazı ozanlar parçadan bütüne giderken, bazıları da bütünden parçaya gidebiliyorlar. Hangi yoldan giderlerse gitsinler, sonuçta şiiri önemseyen ve yazdığı her dizeyi Tanrı sözü yerine koyup değişmez sananlar yerine, tam tersine şiir yaratma sürecinde değiştirip dönüştürenler başarılı şiirler yazabiliyorlar. Şiire verilen emek de ancak böyle anlam

VURGUN

(1)
Fırtına araladı gelgitlerin sesini
rüzgâr bile uyurken daha
tahta iskelede

Vakit uzun sanırdık
gençtik daha

dinlerken çam kozalaklarını

Sığındım, sus dedim kendime
incirin yaprağında
saklıyım

sözüm bana uzak imiş

Akşamdır dedin, yükselir su
görünmez olur تنها
taşar incirin sütü

Bunu sana her akşam
kayasına çekilen
yengeç anlatır

sular sana aşk imiş

(2)
Mırıl mırıl
derin daldın sonra
suya

Ve susmak... o büyük unutuş
geri döner
her dalgada

Üstelik, doğru
kapıldım gidiyorum
girdabına...

sonsuz bize yakın imiş

(3)
İşte böyle diye yazdı
giderken
vurgun yedim

uzak bize sonsuz imiş

kazanıyor.

Yazıya koyduğum başlık abartılı gelebilir. Doğrusu şiir yazmanın kaç yolu ve yöntemi vardır deseler, vereceğim kesine yakın bir yanıt da yoktur. Ama aklıma Mayakovski'nin *Şiir Nasıl Yazılır?* adlı kitabı geliyor. O kitabı gençlik yıllarımda okumaya başlarken, herhalde kitabı bitirdikten sonra daha iyi ve güzel şiirler yazacağımı düşünmüştüm. Oysa tam bir düş kırıklığı olmuştu! Çünkü tam da şiirin nasıl yazılmayacağını anlatıyordu.

METİN GÜVEN

Yalçın OĞUZ

Telefondaki ses “Ağbi, ben Metin Güven” dediğinde şaşırılmıştım. Çok eski yıllara, çocukluğumuza dek uzayan tanışlığımız vardı. İlk kez telefonda arıyordu. Bir süre önce rahatsızlandığını çok yakın bir dostundan öğrenmiştim. O yüzden niçin aradığına merakım daha çok arttı. “Osmangazi Belediyesinden telefon ettiler, mahallemiz ile ilgili benimle söyleşi yapmak istiyorlar, beni biliyorsun mahallemiz konusunda pek bilgim yok, sana yönlendirebilir miyim?” diyordu. “Tamam Metin, olur; sen iyi misin?” dediğimde yanıtı, “İdare ediyorum” oldu.

Bu konuşmamızdan on gün kadar sonra telefondaki ses bu kez “Metin Güven’i kaybettik” diyordu. Donakaldım. Aklıma uzun bir süre önce yazmaya çalıştığım, henüz tamamlamadığım bir yazı geldi “Benim Mahallem” diye başlık attığım yazı.

“Zamanını hatırlamasam da Arap Mehmet Mahalesindeki iki odalı kiralık evimize taşındığımızı hatırlıyorum. İnebey Caddesi No: 47’deki evimizi. Şimdi kentimizin ünlü şairi Metin Güven’in sahibi olduğu o evi iyi hatırlıyorum.”

Biz bir süre sonra aynı caddede 41 numaralı kiralık evimize, 1950 yılında da satın aldığımız 20 numaralı evimize taşındık. Artık iyice Arap Mehmet Mahalleli olmuştum. Tamamlamadığım o yazının bir yerinden: “İnebey Caddesi çocukluğum. İnebey Caddesi delikanlılığım, gençliğim. İnebey Caddesi yaşamım. O caddede oynadım, o caddede güldüm, ağladım. Mutlulukları, mutsuzlukları o caddede yaşadım. O zamanlar mahalleler yaşayanları ile, sokakları ile capcanlı bir olgu idi. Sevginin, saygının, üleşmenin olduğu mahalleler vardı. O mahalleye ait olmak, kentlilik bilincinin oluşmasında en büyük etkendi. Önce mahalleli, sonra Bursalı. İnsanları ile, evleri ile, ağaçları ile kedi ve köpekleri ile börtü böceği ile yaşayan bir şeydi mahalle. Şimdiki gibi ölü değil.”

Babaannemin, anneme, “İlk oturduğumuz evi Apolyont’lular almış” dediğini çok iyi anımsıyorum. İlk o zaman görmüştüm Metin Güven’i. Mahallemize katılmıştı, ömrünün sonuna kadar yaşayacağı mahallemize. Zayıf, çelimsiz, küçükken geçirmiş olduğu bir rahatsızlıktan dolayı bir ayağı aksayan ve bu yüzden oyunlarımıza katılamayan/katılmayan arkadaşımızdı. Arkadaşımızdı ama o yalnızlığı seçmişti. Sırtını bir duvara dayar bizi uzaktan seyrederdi. Okul arkadaşlığımız da olmamıştı. Ben Bursa Erkek Lisesine gidiyordum, o Bursa Ticaret Lisesine. O orta ikinci sınıftayken ben liseyi bitirmiştım. O yıldan (1960) sonra ben mahallemden koştum. Metin Güveni de bugüne dek en fazla beş-altı defa görmüşümdür. Ama onun şair-yazar kimliğini, yaşamöyküsünü Ramis Dara’dan öğrendim sohbetlerimizde ve yazdıklarından.

Bir gün Bursa Devlet Hastanesinde can dostum Dr. Aytaç Altier ile sohbet ediyorduk. Aytaç o zaman başhekim yardımcısı idi. Metin içeriye girdi ve Aytaç ile bir konu hakkında tartıştılar. İsteklerinde belki haklı idi, ama biraz, hatta birazdan da fazla çakırkeyif gelmişti Aytaç’ın yanına. Bu yüzden aldığı yanıtın olumsuz olduğunu ve o durumda elimden bir şey gelmediği için hâlâ içimde bir burukluk olduğunu biliyorum. Bu anlattığım önemli olmayabilir belki. Ama rastlantıya bakın ki Dr. Aytaç Altier’in cansız bedenini bir 16 haziran pazartesi sabahı evinde ben buldum. Metin Güveni’de bir 16 ağustos pazartesi sabahı manevi evladı aynı şekilde buldu. Yaşamlarında bir kere de olsa çatıştılar ve çakiştılar kanımca.

Metin Güven ile ortak noktalarımız aynı evde oturmamız, aynı mahallede büyümemiz, aynı sokakta oynamamızdı. Ama bir ortak noktamız daha var: Aga Mehmet. Aga Mehmet Metin’in Akçalar’dan en yakın arkadaşı. Şöyle anlatmış onu: “İlkokuldayken kavgacı bir çocuktum. En yakın arkadaşım Aga Mehmet’in ikide bir kafasını kırardım. Okul dışındaki zamanlarda da haşarı bir velet olduğum söylenebilir. Hatfada bir eşekten ya da attan düşerdim; annem kızardı, Aga Mehmet de gülerdi bana.” (Ramis Dara, *Düş Kazıları : Bursa Yazıları*, s. 166)

Aga Mehmet’i o gün Şahadet Camiinde gördüm. Son görevini yapmaya gelmişti Metin’e. “En yakın arkadaş senmişsin Akçalar’da” dedim. “Bendim” dedi buğulu gözleriyle. Aga Mehmet Akçalar’dan benim en yakın arkadaşım marangoz Veysel Alp’in kayınbiraderi. Belki o gün Veysel “Hoş geldin aramıza Metin” demiştir boynunda buluttan çelenklerle.

Ben Metin Güven’in şair yazarlığını Ramis Dara’dan öğrendim demiştım; onun Dara’ya anlattıklarından bir bölümü daha aktarmak istiyorum:

“Ben Bursa’yı yazmak zorunda değilim. Köprüsünden geçmek, çarşısında dolaşmak yetmiyor. Yazmadıysam kendimi suçlu bulmam. Dış dünya şiire çok giriyorsa, şiirden çok fotoğraf vardır. Dış dünya olduğu gibi şiire giremez...”

“Haklılığı ve doğruluğu çok sonra da anlaşılacak olsa, ben, söyleyecek şeyleri olan bir insanım ve bunları daha farklı ve değişik bir biçem içinde söyleyebilmenin telaşı içindeyim yıllardır...”

“Yalnızlığı seçmekle (başka şansım mı vardı ayrıca) hayatımı zorlaştırdığını ben de biliyorum. Ama yaşamı bütün dengeleriyle yakalama gibi bir koşunun unsurlarından biriyim aynı zamanda...” (Ramis Dara, *Ağv*, s. 167)

Metin Güven’in Bursa’da dört yıldır *Onaltıkırkbeş* adlı bir dergi çıkardığını ve bu mahalle arkadaşları Kerim Evren ile Niyazi Özsan’ın yazılarıyla katkıda bulduklarını da biliyorum. Onur Behramoğlu’nun *Sol Kültürü*’nde 16.08.2010 tarihinde yayımlanan “Güle Güle Metin Dayı” adlı yazısından bir bölüm: “Metin Güven 15.01.2006’dan bu yana ‘Onaltıkırkbeş’ isimli ‘şair, çığlık, yaşam kandili’ni yılda sekiz defa yakmaya çalışmaktaydı. Derginin ilk sayısındaki Manifesto’da şöyle seslenmişti şair: “Aramızda çocuklar, deli çocuklar ve yelkeni yırtık insanlar olacaktır hep. Neden? 1- Sıradışı bir sıradanlığın peşindeyiz. 2- Hayatın sarstığı, salladığı, silkelediği herkes ama herkes bizim yol arkadaşımız, kardeşimiz.”

Yaşamı bütün dengeleriyle yakalayıp yakalamadığını bilmiyorum ama, bildiğim yaşamın bütün dengesizliklerine, sarsılmasına, sallamasına, silkelemesine karşın aksayan ayağı ile daima dik durmasını bilmişti. Hem de çoğumuzdan çok.

Ramis Dara 1970’lerden bu yana Bursa’da yaşayan şairleri saydıktan sonra şöyle demiş: “Günümüz şiiri içinde Bursalı olarak anılan bu arkadaşların en su katılmamış, yani doğma büyüme de buralı olanlarının başında geleni Metin Güven, diyebiliriz. Metin Güven ayrıca bu şairler arasında en çok şiir kitabı yayımlamış olanı: Tam 12 kitap!”

Kitap sayısı sonradan 13’e çıkacaktır.

İşte o 13 kitap:

Ömrüm Geçen Bir Sağanak Gibi (1981)

Güvercin Yüreğinde Gül Renkli Çocuklar (1984)

Lâl Olsun Ölsün (1986)

Dala Yakın Yaprağa Uzak (1990)

Yarasa Karnında Aşk (1994)

Suları Unutan Gölge (1992)

DOKUNUR ŞİİRİN İPEĞİ

İnebey Caddesinden ne zaman insem
Sükût parmaklarımın ucunda
“Saklı su”yun derin kahkahası
Zırhını deler suskunluğun
Uzun koşusuyla münzevi şiirin
Sonsuzluğa akan nehre dokunur
Geçer Metin Bey’le kediler

Başı dumanlı Uludağ’ın, Kapalıçarşı’da
yılğınlık
İşsizliğin kışı sokakların barutuna kav
Deprem yürekte patlar, dert tavana avize
Dokunur şiirin ipeği inzivada, kediler
Huşuyla eğilir, gözlüğünü siler Metin Bey

Kapılar çalınmak için, insan anımsanmak
Yılın bir saati, ayın bir günü, haftanın bir anı
Telefon denen meret, ah! bilgisayar kıskançlığı
Nasıl koparır bildik tavırlardan, biter
Kandilde yağ, gözde fer, erede nilüferler
Zaman başka, akış başka ahde vefa
Süstür şimdi eski şarkılarda, meraklı
Gözleri camlarda, kırık havalardan söyler
Metin Bey’le kediler

Kozasını acıyla örer, sabrı ipek kılar
Hayat bilgece öğretir; dost kitaplar
Kanı çekilir yeryüzünün, uyuşur
Mağma, tükenir her incelik yine de
Koparılır ejderha pençesinden,
Yüreğin kanıyla ruh verilir güllere
Metin Bey’le kediler, yüceltir çileyi
Sonsuz zamana istihzayla güler

Ten ve Gül (1995)
Ten ve Gölge (1994)
Gece Müziği (1997)
Aşk Bitti Akşam Sürüyor (1997)
Geriye Söz Kalır (1997)
Yaz Biliyor Her Şeyi (1998)
Unutmak İyidir (2001)
Kedi Uykuları (2008)

(İlk kitabıyla ikinci kitabının ikinci baskıları “*Mavi Filinta*” ve “*Eşkîya Bir Kartal Sureti*” adıyla yapılmıştır.)

Ramis Dara “Yaşayan Bir Bursa Efsanesi” adlı yazısının sonunu şöyle bitirir. “Başarılar usta. Halk da bilir, Hâlik de: Sen elbette Bursa’nın yaşayan efsanelerinden birisin...”

Yaşayan Efsane öldü mü? Hayır, Metin Güven on üç kitapta toplam 652 şiiri, yayımlanmış-yayımlanmamış şiirleri ve düzyazılarıyla ölümün ötesine geçti.

Işıklar içinde yat sevgili Metin Güven

Kaynakça

1. Ramis DARA, *Düş Kazıları: Bursa Yazıları*, ÜÜ Rektörlüğü Yayını, Bursa, 2001
2. Onur Behramoğlu, “Şair Metin Güven Yaşamını Yitirdi”, *Sol Kültür*, 15.08.2010

YARALI POETİKA

ramazan parladar’a...

hâlâ dönmedin mi çıktığın şiir haccından
oysa ilk sen oturdun o kuzguni ateşin başına
demiri tavında dövdüren inanç
mermer olmaya özenen sırat taşları
biriktirdiğin ne varsa şu titrek dünyada
şimdi yavaşça akıyor bir bardağın ağzından
yarım kalmış dergi toplantılarına

hem biz seninle aynı kâğıda sevdalandık
bir ibibik kuşunun kürtçesiyle sustuk
bir azınlık enkazından çıkamayan ölümlere
yazıya, yani lanete adanmış ömür
böyle bildik harflerin kırılğan sırrını
kanın mürüvvetini böyle özledik

şiir ki, ara sıra baş ağrısı da yapıyor işte

daha yeni kesilmiş bir kütüğün ıslak kokusudur bu
iyice kurtlanmış hayatların suya yazdığıdır
bir gün bir timsah da işler elbet derisine
yüzeyinde yaşlı cesetler gezdiren denizi
gittiği her yere dert götüren eksik abdal
bir bilicinin önünde eğer kararın boynunu

hem, armut tüyü de kaşındırmaz mı bazı yaraları

hadi, terler içinde bir istanbul getirelim odaya
ve sabaha kadar kırbaçlayalım, ağlatalım
çocuklar kayıklar akıtsın çatlamış sırtından
uysal bir kızamık gibi sarsın gövdeyi gece
ya da bütün hepsini siktir et kardeşim
biz en iyisi bu şehri başka bir şehre taşıyalım

bak, kanlı bir kaligrafi çıkıyor her sayfadan

daha dönmedin mi çıktığın şiir haccından

Yavuz TÜRK

VE HAVA DURUMU

hava biraz soğuksa
yavaş yavaş çık sokağa
o an çünkü;
birden akan ayazsın
içerden dışarıya

elin ıslaksa
havlu da yavaş yavaş ıslak:
yıllarca kullanılan
sarhoş havlulardan

yağmur yağıyorsa
adını yüzdürüyorum camda
ve camdaki ela mavisini kızarıyor
başımı vurup kanatınca

SEYHAN ERÖZÇELİK’İN ŞİİRLERİ: İZLENİM ALANI

Yaşar GÜNEŞ

Seyhan Erözçelik, *Yeis ile Tabanca*’da yer alan şiirleriyle, seksenli yılların ortasında, özgün bir poetik işleyişe ve şiirsel evrene sahip olan bir şiire çalıştığını göstererek okurun dikkatini çekti.¹ Bunu *Hayal Kumpanyası* ile sürdürdü. Fakat doksanlı yılların başında yayımlanan *Kır Ağı* kitabı ile birlikte, önceki kitaplarıyla karşılaştırıldığında, şiirin poetik işleyişi açısından bir düzey kaybının söz konusu olduğu kanısına yol açtı. Ancak *Kır Ağı*’nın yayımlanma tarihi bakımından şairin üçüncü kitabı olsa da şiirlerin yazılış tarihi açısından baktığımızda, *Kır Ağı*’nın şairin ilk kitabı olduğu görülmektedir.

Kır Ağı’nı oluşturan şiirler, şiirin poetik işleyişi açısından diğer kitaplardan oldukça farklı bir yerde durmaktadır. Bu kitapta, sözcükler üzerinden, sözcüklerin ses yapılarıyla sıklıkla oynanarak imgesel imkânların denendiği şiirler ağırlıktadır. Örneğin ‘Düşanbul’, ‘çocuğ-hop’, ‘Sır / ça Köşk’, ‘Aynayşe’ bölümlerinde yer alan şiirler bu şekildedir. Fakat söz konusu bu bölümler ile ‘Yaza Sızıla’ bölümlerinde yer alan şiirler ise aynı türden değildir. ‘Yaza Sızıla’ bölümlerinde yer alan şiirler, şairin daha sonraki kitaplarında yer alan şiirlerin poetik işleyişinin ipuçlarını taşımaktadır. Bu açıdan, Erözçelik’in şiirlerinin belli bir kararlılıkla sürdürdüğü poetik işleyişin nasıl şekillendiğini anlamak için, *Kır Ağı*’nın ‘Yaza Sızıla’ bölümlerinde yer alan şiirleri öne almak gerekir.

Seyhan Erözçelik’in şiirlerinde, ‘Yaza Sızıla’ bölümlerinde yer alan şiirlerden başlayarak, şiirsel imgeye, duygusal dünyayı izlenim alanına taşıma ve burada yaşanan duygu yükleriyle yeniden duygusal dünyaya dönme yoluyla ulaşıldığı görülmektedir. Duyusal dünya, olağan, tanıdık günlük yaşam sahnesidir. Bu sahne ayrıntılara bölünerek yansıtıldığında ise, izlenim alanı dediğimiz, yeni bir tablo ortaya çıkmaktadır. İzlenim alanı, görsel dünya kadar olağan ve tanıdık değildir. Bu tespiti daha açık kılmak için ‘Kyteros’da Hiza’ şiirini olduğu gibi aktarıyorum:

“Yanağından öpüyordum tam, dudağı / sürçtü, ağır ağır gıcırdıyordu / bocurgat Kaf’ımızı çizdik / renk aralarına, tebessümü çocuklaştı / göğsümdeki lotusu ısırdığında... // Mekân karıştı ve deniz bulandı. / Dili ağzımda, ufukta yangın, / anılar çatışıyorlardı birbirleriyle, / uzun, çok uzun bir günde / hizaya girdi yanan bakışlar. // Şimdi ufuk kadar ulaşılmaz... / ... ışıklar saçıyor bir jukebox! // Derken ayrıntılardan usanıldı, gerçeğe döndük ter içinde.”

‘Yanağından öpüyordum tam’ gibi olağan bir yaşam sahnesinden, ‘dudağı sürçtü’, ‘bocurgat gıcırdıyordu’, ‘kaf’ımızı çizdik renk aralarına’, ‘mekân karıştı’, ‘deniz bulandı’, ‘anılar çatışıyorlardı’, ‘jukebox’ gibi ayrıntılara bölünmeyle oluşmuş bir tabloya geçilmektedir. Bu tabloda da tekrar olağan dünyaya bir dönüş yaşanmaktadır. Erözçelik’in şiirlerinin sözceleme öznesini ayrımlı bir özne kılan özellik de buradadır. Bu özne, başlangıçta bulunan olağan dünya ile yeniden dönülen olağan dünyaya arasında kalan izlenim alanını ve burada yaşananları ifade etmeye yönelmiş bir öznedir. Özne açısından izlenim alanı

şaşırmının, hayretin, kırılmanın, boşluğun, olağanüstülüğün, imgesellik ve düşsellik düzleminde yaşandığı yerdir.

“Kurutuyorum anları rihla, tesadüflere / ve ayrıntılara tapıyorum. Şiddetle!” ya da ‘*Tesadüflere Hürriyet! Tefarruata Hürriyet!*’ metni. Benzeri şiir ve metinlerdeki yapıdan hareketle, Erözçelik’in şiire, rastlantı ve ayrıntıların olağan dünyadan çekilip alınmasıyla doğan tablo içinde, dünyayı ve öznenin dünya karşısındaki duruşunu rasyonel-araçsal mantıksal bağlardan kurtulup betimleme imkânı kazandırdığını söyleyebiliriz. Örneğin bu poetik yapıyı, ‘çocukluk’ ve ‘kahve falı’ gibi, zamanın anlaşılabilirliği ve imlemlerin izdüşümsel ilişkilere dönüştürülebildiği noktalardan hareketle şekillenen şiirlerde bu durumu daha açık olarak görmek mümkündür.

İzlenim alanında bulunan imlemler görsel dünyada olduğu gibi algısal değişmezlik ilişkileri içinde algılanmazlar. İzlenim alanında, merkezinden çeperlere doğru gidildikçe imlemler belirsizleşmektedir. Çoğu defa izlenim alanı dışında bir şeyin var olabileceğine ilişkin kuşku duyulduğu da görülmektedir. İmlemlerin izlenim alanının çeperlerine doğru gidildikçe belirsizleşmesi, onları paranteze alma ediminden değil de, paranteze alınacak bir şeyin olmaması düşüncesinden kaynaklanmaktadır. Örneğin ‘Fermantasyon’ şiiri: “Cumartesi, öğle. İncir koktu. / Çocuklar top oynamıyor. Yosunlu duvarın / ardında ölü bir kedi. Kavrulmuş otların / or’da takırdayan iki kaplumbağa. // Her çimen lekesinde şiddetin izi var, / açılıp gösterilen göbek delikleri. / Gözler gözlerde kaldı, bakışlar / reçinede...küçük, tarihöncesi / bir böcek gibi. Böcekgibi... ah! An dondu. // Öğle indi cumartesi gününe. / İncir koktu ve biri düştü. / Kedi leşinde yeşil sinekler. Yanar ve döner!” Dolayısıyla izlenim alanında her im bir ‘iz’, “her çimen lekesinde şiddetin izi var” veya “bir böcek gibi” benzerlikler olarak bulunmaktadır. Böylece şiir, ‘an’ın öncesi ve sonrasına taşırılmadan, anın merkezinde kalmaktadır.

Bilindiği gibi insanın varlıksal yapısı gereği, öznenin izlenim alanında yaşamaya bağlı olduğu en yoğun evre çocukluktur. Çocuk, neredeyse yalnızca izlenim alanı içinde yaşar. İzlenim alanından nesnel dünyaya yükselebilmek için, duygusal modalitelerimizden (görme, işitme, vb) bağımsız olan bir dünyanın varlığını kavramayla şekillenen bir dünya şemasının bilincimizde oluşması gerekir. Bu da, bireyoluşsal ve türoluşsal yapıımızdan dolayı, öğrenmeyle gerçekleşir. Erözçelik’in şiirlerinde de çocukluk dönemine ilişkin anıların ve izlenimlerin dile getirildiği şiirlerde, çocukluk döneminin bu özelliğinin, yani izlenim alanına bağlı olarak yaşamının sunduğu imgesel/düşlemsel görüntüleri şiire yansıttığı görülmektedir.

Bu açıdan Erözçelik’in şiir anlayışının, çocukluk evresinde yaşanan bu özellik ile şiirde ulaşılmak istenen poetik hedef arasında koşutluklar bulunduğu farkında olduğunu söylemek gerekir. Örneğin ‘Tatula’ şiirinde “*Vahşi hayvanlar gibi tutuşturup birbirimize sunduk / gözlerimizi, gözlerimizde biriken dünya şekillerini.*” dizelerinde geçen ‘dünya şekilleri’ eğretilemesi şiirin bitiş dizelerinde çocukluk ile ilişkilenecektir: “*Biz dünya şekillerini daha çok severdik çocukken / değdikçe suyun içinde e lucevan le stelle!*” Çocukluk, şiirin sözceleme öznesinin izlenim alanını yoğun olarak yaşadığı duygu yükleriyle doludur. Öğrenme öncesinin masumiyetini ve oyun keyfini, imlemlerin rasyonel bir mantık gözetilmeksizin birbirine

SEVGİLİ DOST!..

*Yaşamı çok yalın görüyorum ben.
Şiir: Beni yorumlamalı
alıp götürmeli Kaf Dağı'nın ardına.
Derdimi anlatmamalıyım O'nunla
yoruma;
yorumlamaya da bağlı yaşam.
Şiirin apaçık ya da kopkoyu
kapalılığı tercihi: Şairin!
Diyen iletisi, anımsattı bana:*

Dil ucu
Pelesenklerini:
*Gırtlak kırkboğum
Otuzdokuzu söylenir
Anlam söz: Kırkıncı söylenmez.
Olur mu! Ter dökmeden
evrimle?..
Dergâhta kırk gün
Kırk gece bir testi su
Birkaç zeytin tanesiyle
Çekilen çile –de bir
Yaşam biçemi. Değil mi?..
Kiminin ürünü yetkin
kiminin mazak.*

Ama, açık, apaçık
duru dizeler: *DAĞLARCA*
Cumhuriyet'in-KARŞI DUVAR-'ında
Yalın bir dil varsıllığı.
Soy, arı, altın ve
gümüşten yunuk.
Gürül gürül doğaç
gür bir **damarda**
atıyor şiir.
Zaman yok!
Yaş yok!
Akıyor dingince:
Dalyaya demeğe.
Bir arpa boyu kalmış
Irmak başı denize.
“Şairin hayatı şiire dahil,”
Diyen usta. Haksız mı?..
Dostum!

Adana, 2008

Gökhan ERTEKİN

AKŞAM GELİRKEN

akşam dalgalandı
kovdu maviyi
bir hezeyan başladı
eşekarlıları arasında
bir bulut düştü
ayın terkisinden
ve yıldızları saydık;
bin bir, bin iki...

eklemlenmesinden doğan olağanüstülükleri taşımaktadır. Bununla beraber, bu evre masumiyetin ve oyun keyfinin ortadan kalkmasına da yol açan dünya şemasının oluşmaya başladığı, bu oluşmayla birlikte kırılmaların, boşlukların da yaşandığı bir zemindir. Örneğin ‘Lunapark’, ‘Uyku Kenarı’, ‘Yatakhane’, ‘Bugün 23 Nisan’ gibi ve bir önsöz olan ‘Elkül’da bu zemin işaret edilmektedir.

Olağan dünya sahnesinin ayrıntılara bölünüp bir izlenim alanı oluşturmak için kahve falının sunduğu imkânlardan hareket ederek şiiri kurma düşüncesinin, bu açıdan Erözçelik’in şiirlerinin poetik işleyişiyle uyumlu olduğunu söylemek gerekir. Telve, olağan dünyadır. Şiirsele ulaşmada telvenin fincanda ve altlığında oluşturduğu şekiller ve bunlara yüklenen anlamlar, olağan dünyadan olağanüstü dünyaya geçişi mümkün kılan bir kapı açmaktadır. Böylece rastlantı ve ayrıntıların olağan dünyadan çekilip alındığı, onlara şiirin yapısı içinde olağanüstülük kazandırıldığı görülmektedir. Söylemek gerekir ki *Gül ve Telve* kitabının ‘Kahve Fali’ bölümünde yer alan şiirler, poetik işleyiş hakkında fikir vermesi bakımından dikkat çekicidir.

Erözçelik’in şiirlerinin sözcemele öznesinin ‘olağan dünya-izlenim alanı-olağan dünya’ uğraklarından geçmesi, yukarıda ifade ettiğim gibi, şiirin poetik işleyişinin temel bileşenlerinden biridir. Devinimi başlatan olağan dünyadan izlenim alanının dünyasına geçildiğinde olağanüstü bir dünyaya geçilmektedir. Pekiyi izlenim alanından olağan dünyaya geçildiğinde ne olmaktadır?

İzlenim alanından da olağan dünyaya geçildiğinde, şiirin, çoğu defa ironiyle kendi üzerine kapandığı görülmektedir. Buna yabancılaştırma yoluyla, şiirin oyun ve kurgu ile oluşturduğu imgesel/düşlemsel atmosferin askıya alınması veya boşa çıkarılması da diyebiliriz. Örneğin *Kitap, Bitti*’de yer alan ‘Yalnız Uyku’, ‘Arıza’, ‘Arap Bülbülü’, ‘Av’, ‘Burç Meselesi’ gibi şiirlerde; bir bütün olarak *Gül ve Telve*’de yer alan şiirlerde görmek mümkündür. ‘Gül ve Kiraz’ şiirini olduğu gibi alıntılıyorum: “*Güller sürüyorum dudaklarım. // Kiraz dudaklarını öpüyorum. // O kadar öpüyorum ki... // Kiraz dudakların vişne oluyor. // Ama dudakların, / hâlâ dudak tadında. // (Çok şükür!)*”.

Şiirin kendi üzerine kapanıp, izlenim alanının yarattığı aurayı askıya alması veya boşa çıkarması, adeta tek ‘firça hareketi’ veya vuruşu andıran kısa sözceler ile devreye sokulmaktadır: ‘Çok şükür’, ‘işte böyle’, ‘fal yine bitti’, ‘telve yerli yerinde’, ‘işte’ gibi. Bu açıdan ironinin Erözçelik’in şiirlerindeki işlevinin, izlenim alanının bir sabitlik veya katılık olarak algılanmasını önlemeye yönelik bir parçalama işlemi olduğu görülmektedir. Böylece onların ve aynı anlama gelmek üzere şiirin, bir ‘hoşluk’ olarak kaydedilmesinin de önünü açmaktadır. Dolayısıyla Erözçelik’in şiirlerinin sözcemele öznesinin, dünya ile ilişkisini, dünyayı bir izlenim alanına dönüştürebildiği sürece, bu nirengi noktasına dayanarak konuşmayı sürdüreceğini düşünüyorum.

yasargunes2003@yahoo.com

¹ Bu ve bundan sonra atf yapılan şiirler: Seyhan Erözçelik (2003). *Kitaplar – Toplu Şiirler*, Yapı Kredi Yay.

ÇOK YÖNLÜ BİR SORU VE SORGU TRAGEDYASI

Mehmet Akif ERTAŞ

Teolojiyi, Modernizm'in karşı kutbunda görmeyen, onu kendi gerçekliğiyle algıladıktan sonra sorgulamak gerektiğini düşünen, Mitoloji'den Burjuvazi'ye hemen her unsurda teolojik bir zemin ve boyut gören Thomas Mann'ın dünyasını; Mann'da sabitlenmeyerek, üzerinde yaşadığımız topraklara taşımaya çalışan, 1986 doğumlu "genç" bir şair Kaan Koç (1).

Teolojinin Mitoloji'de aldığı yeri, kabul edilegelen "gençlik" anlayışı ile birlikte algılayan ve sorgulayan "genç" şair, okuruna bir "Mabet" in içinde kalarak seslenmiyor. "Mabet" şiirlerde, Mistisizm'e yaslanılmadan toplumsal alan inkâr edilmeden sorgulanıyor (2).

"Mabet"i sadece teolojinin bir simgesi olarak ele almıyor; toplumsal alana çıkarken içlerindeki "Mabet"lerden kurtulamayan yığın varlığını da sorgulamanın gerekliliğinin altı, ucu keskin ve sipsivri bembeyaz kâğıda kopkoyu bir mürekkep akıtan kalemle çiziliyor.

Adına "Gençlik" denilen dönemin "Modern Mabet"ler oluşturarak gençleri bu yapılar mahkûm ettiğini ve bu döneme adım atan insanların karbondioksiti bol bu yapılardan kurtulamadıklarını, gençlerin tarihsiz, tarifsiz bir yığının üyeleri olmaları için çaba harcadığını anlattığı gibi, bunların önüne niçin geçilmediğini sorarak hem soru hem de sorgu cephesini genişletiyor.

Şairin soru ve sorgu cephesinde, "Modern Mabet"lerin ardına kapatılan kadınlar da yer alıyor. Kadınların konumunu Friedrich Engels'in "Erkek Burjuvazi ise Kadın Proleterya'dır" sözünden ilham alarak Feminist Hareket'in "İkinci Dalga"yı köpürttüğü döneme götürerek, yine algılıyor soruyor ve sorguluyor. "Kuğu"ya benzetilerek kendisine "hanım hanımcık" olmak aşılana kadının, "Modern Mabet" in içine eklenen erkekegemen anlayışın merkezine fersah fersah iteklenme aşamalarını da bu tarihsel çizgi üzerinde ilerleyerek anlatıyor.

Kadının merkezden kendi taşrasına ve bir coğrafi terim içine yerleştirilebilecek olan taşraya doğru giderken edinmek zorunda olduğu konumsuzluklar, dil "İkinci Dalga"nın söylemiyle harmanlandığı için cinsiyetçi bir zemin üzerinde yükselmiyor.

Soru ve sorgu cephesinde cinsiyetçiliği "Modern Mabet"lerin eşliğinde şaha kaldıran ve bugün Nouma, Cantona gibi sayılı örnekler dışında eril tahakkümü hâlâ tika basa besleyen futbol da bulunuyor. Şair futbolu, bu tahakkümün ve eril söylemin dışında önce rahvan bir şekilde götürüyor, daha sonra dörtlüyle koşturarak futboldaki muhalefetin yeniden kök saldıgı noktaya ulaştırıyor.

Toplumsal bir alandan seslenmesi, toplumsalın içindeki bireyin, bireyselleşememe ve dolayısıyla toplumsallaşamama problemlerini gözlemlemesi şiiri, "Toplumcu-Gerçekçi" argümanların içine sıkıştırıyor. "Beat Generation"dan "İkinci Yeni"ye, "İkinci Yeni" içinden Ece Ayhan'a ve bu akımda sabitlenmeyerek, argoyu küfürden ayırarak bir bağlaç olarak kullanan Can Yücel'e akan, şimdiden dallarını ve budaklarını sergileyen poetikası, gergin bir ipin üzerine konumlandırıldığı halde, ip, en ince noktaya geldiğinde bile kopmadan, kendi üslubunun uzattığı iple dizelere,

İbrahim OLUKLU

KİLİTTEN ÖTESİ

Beklenmedik yerlerden gelmişliği de oluyor
Durup rengini yitirenlerle söylemişliği de
Uzun uzun
Karanlanmış kâğıtların kederiyle
Soruların içinden yeniden yeniden geçiyor
Yıkılanın gidişinden kalanı
Kuruluş döneminin heyecanında

"Atıyorum" noktasından verilmişliği örneklerin
İki sarılmışlığın
Yeni sözler kanatlanacakken aralarında
Birbirini tanımazdan gelmişliği yıllar sonra

Uzak durmuşluğu çıt çıt ilişkilerden
Aramışlığı ilikle düğmedekini

Kilidinden ötesini özleyen anahtar

okurun çözmesini istediği bir ilmek atıyor (3). Şiirleri iki gözle ve başka disiplinlere başvurmadan okumakla yetinecek olan okur, ilmeği çözemeyeceği gibi kördüğüm içinde kalarak, bir boşluktan diğerine savrulacağı için ne soru ne de sorgu taşı gedğine oturmuş olacaktır.-

Irmaktaki dizginsizliği, nehirin durgunluğuna yeğleyen şiirler, müziği de "Modern Mabet"lere yerleştiren okurun "şiyatikli tangosu"nun ritimleri içinden "şarkı"ya ve "türkü"ye ulaşarak, müziğin bu durumuna karşı tavırsızlığını okura sorarak onu yine sorgulamayı unutmuyor.

Yasak Meyve Yayınları'ndan çıkan *Çok Tanrılı Sular* aynı zamanda yüzeyi, kabul edilegelen yüzeysellik kavramının dışında ele alan, algılayan, yorumlayan ve "yüzeyi tanımasanız onu nasıl temizleyebilirsiniz; derine hangi güç indirebilir sizi; derindeki derine nasıl vakıf olabilirsiniz?" diye soran bir şiirle okurunu bir araya getiriyor.

Bir sinemadan çok bir tiyatro, hüzünlü cümlelerle ilerlemeyen eril dile eklemememiş sert sessizlerin gayri resmigeçidini izletmek için sahnelenen bu tragedya, hem oyuncu hem de seyirci olarak katılmak ise, yine hiç kuşkusuz okura kalıyor.

Dipnotlar

1. Mann'ın özellikle, "Yusuf ve Kardeşleri" 4. c. (Çev. Zeki Cemil Arda), Hece Yay, İstanbul, 2007 ve Sofia Gubaidulina'nın müziği Kaan Koç'un sabitlenmediği bir arka plan oluşturmuşlardır.

2. Son dönem yazılan Mistisizm'i bir kalkan olarak kullanırken, Kaan Koç'ta bu kalkan "Mabet"ten çıkmak için yararlanılan bir araca dönüşmüştür.

3. Beat Generation içindeki isimlerin, Püriten ve Viktoryen Ahlak'ı algıladıktan sonra sorguladıklarını bildiği görülen şair, bu akımın söylemini de yanına alarak çıktığı yolculuktan bilinçli bir şekilde döndüğü için, yaşadığımız topraklar üzerindeki şiirden yararlanırken de yararlandığı kaynağa şiirini terk etmeden kendi üslubunu oluşturma kaygısıyla dizelerini üretim ve yaratım sürecine dahil etmiştir.

Nilüfer ALTUNKAYA

AŞK

Harun Atak'a

bir ortaçağ yangını yürüdü
keşiş. kanlı hacımı sırtlayan isa dedi;
su ahıma dökülsün

buhur ve sabırla saçıldı zaman
ereğin kemikten gövdesinde
savurmadan küllerini
:
Susku

bu manastırdan sonrası Ahiret
yüzünü döktüğün ayna da bilsin
uzağına saplanan sarnıç da

kâğıttan kayığında uyu sen
Şair. biçem sözcüğe aksın
:
Eskil ve Gizil

kanatlarımı meryem'e taktım
o uçsun sonsuzluğu
artık eyüb'e sabır
ibrahim'e su değilim

Bekle...

sızıya düşen tek hecedir bunca şiirden
incinin ıslak ağzıyla Onu öpmeye geldik
sunakta ayın sonrası
kumdan alevden

(İtalikler; Harun Atak'ın şiirlerinden alınmıştır.)

Tolga ÖZEN

GÜRÜLTÜLER

bitmeyen bir gün biçiminde buldum kendimi
uzanıp çimlere şarkı söyleyen bir adam
bağırıştılar sokaklarda, tuhaf rastlantı
yani sıra hoparlörleri, orkestrayı
ve otobüs ben bir sallantıyım büyük yüzler yoksa
viyolonsel çalan biriyse kenardaydı
konulu porno gibi akın gidin yatağına, dedi
öyle sakın sakın anlattı,
otobüs, güzel insan, inanmış adam
dinledi benim dışımda olan her şey

ve öyle sakindi dünyayı durdu zannettim
işledim durdum bir kıyıyı, gergefi aştım
adamın sesi öyle inceldi ki yok zannettim
yanım sıra bir kaldırım benle
sonra, birbirini önemseyen hayvanlar geldi
bizse aşılandık, garip, aşılandık
dalgalar, ikinci çökmeleri, kıyı sesleri
- bir avucumdan diğerine aktardığım bütün gürültüler

Suzan SARI

KENDİNDEN DESENLİ

Bir cevaplama makinesi
ve geri kalanıyla uyumlu olarak
içi dışı cevap
leopar desen ince gösterir
uğraşırsan bir gözün daha olur
çerçevelenir büyümemiş olsan da
görünebilirsin

soruyu bilene dua ve
zekâ mirasından irice bir pay
kıpırdayanlar bir yana
duranları bulandıramıyor bu adalet
deklanşör örtüyor terli çirkin anı

ordan da baktım
aynı
haberlersiz mümkün demiyorum

(inaniyorum inanmıyorum
bu da var)

kendinden bahsetsene şeye
gotik harflerle estetik merkezi yazan tabelayı her gördüğümde
aklıma gelen her parlak fikre de bunu yapıyorum
anlatsana
en az rezaleti sevdiğim kadar aşkla dinleyeceğim

yemek veriyorlar, dinlen diyorlar
iyimser olanları defolu pantolon giyiyorlar
konuşuyorlar, ağızları var, gözleri var
akıllı yünle, kendinden desenli
her şey akıllı

Tamer SAĞIR

BİR AVUÇ PIRLANTA*

Temiz bir sayfaya batır, dikenini berceste; gül
Suya yatırıyor bayrağı en güzel yüzlü faşist, elinde tuz duası

Apoletlerimi söküyorlar oramdan; bütün olay hiçlik üstüne
Kıyamete yaslanır meczuplar; şiirin olmazı kralları.
Temiz bir havlu da olmalı dedim tabutumda
Bana kalırsa abdest almanın zamanı şiir yazdıktan az sonra

Ey Tanrım al beni süründür; çok affedersin bu can senin
Şahane bir teselliyim; ye beni istersen, istersen sil gitsin.

Din/Kırbaç
Aşk/Dua
Şiir.

Ama hep götünü kurtarmaya yazıyor şair;
iğrendiğim.

*Dünyanın en ciddi işini yaptığını sanan "büyük" ahmaklar;
Fildişi Kulelerin işe yaramaz şiir sakimleri.
Yoklar.

Ramis DARA

Şevket Apalak'ı (1945) bizler elbette öncelikle ve yıllardır şair olarak tanıyoruz, ama Türkiye geneli onu belki de öncelikle bir hukukçu, son yıllar itibarıyla de Anayasa Mahkemesi üyesi olarak tanıyor.

Apalak'ın 1967'den bu yana dergilerde aralıklarla yayımlanagelen, hatta bazılarının yayımlanışına *Akatalpa*'da aracılık da ettiğimiz şiirlerinden derlediği kitabı *Kalbim Bir Eğlenceden Başka*'daki 63 şiir, kabaca, Türkiye'nin yakın geçmişinde yaşanmış ve hemen unutulmaya yüz tutmuş kültürel tarihindeki değişimlere hüznü, içsel tanıklığı yansıtıyor. Anılar, eski günler, hızla tarih olmuş yaşama biçimleri, mektuplar, posta pulları, posta kutusu, zarflar, adres, radyo, radyo istekleri, 45'lik plaklar, daktilo, ahşap sokaklar, oteller, statlar, tahta bavul, dalları kesildiği için gölgesi kalmayan ıhlamurlar, kille yıkanan gömlekler... bir betimleme unsuru olarak değil, şiir bireyinin iç dünyasını yansıtmada motifler olarak yer alıyor kitapta.

Şiirlerde şairin bürokratik yaşamına yönelik en küçük anıştırmada bulunulmaması şiir hanesine yazılacak bir saygı ve sevgi sayılmalıdır.

Kitabın şah dizesi bence şu: "*bak sana getiremediğim çiçek şu bahçede islanıyor*" (s. 41).

Künye: Şevket Apalak, *Kalbim Bir Eğlenceden Başka*, kendi yayını, Ankara, 2010, 114 s.

*

Ahmet Edip Başaran'ın (1978) 26 şiirli ilk şiir kitabı *Oyunbozan*'ı okuyunca hırçınlığı ve isyanı tevazuyla dengelemiş İslami duyarlıklı bir şairin dünyasıyla karşılaştım; nedenlerini düşününce onun İsmet Özel sevgisine rağmen aldığı Türk Dili ve Edebiyatı öğrenimi ve yeteneği sayesinde bazı kuşaktaşlarının tersine bu etkiden sıyrılmış olduğu sonucuna vardım. Neo muhafazakârlık diye bir kavram türetililebilirse Başaran'ın şiir dünyası burada konumlandırılabilir. Militanca yaklaşım, saldırgan tarz uzak bu yeni muhafazakârlıkta. İki şiirinde "muhafazakâr körlük" terimlerini (s. 54 ve 56) kullanıyor şairin kendi de.

Başaran, yoluna alçakgönüllü bir kararlılıkla devam edebilirse, iyi bir şair olabilecek yeteneği ve birikimi sergiliyor bu ilk kitabında.

Buraya, ya sevdiğim dizeleri alacak, ya da "Gözü Pek" şiirinin 53. sayfadaki 10 dizelik bölümünü alacaktım; dizeleri alıyor, andığım dizeleri kitabı okuyacaklara bırakıyorum.

"*sabah deyince içimin tenhasından şehirler kuran türkçe*" (s. 11), "*toprak saçlı mevsimlere koşardım, gök sofralarına*" (s. 16), "*boynuma yaralı bir kolye geçirmişler, o sendin.*" (s. 20), "*ölüm büyük, biz ki onun hurlayan sesleriyiz,*" (s. 23), "*kışların kendi içine döküldüğü yazlar bitti*" (s. 24), "*işe yarar bir şey yapayım bir karıncaya su, dosta bir gül*" (s. 42).

Künye: Ahmet Edip Başaran, *Oyunbozan*, Profil Yayıncılık, İstanbul, Mayıs 2010, 60 s.

*

İlk kitabı 1999'da, ikincisi 2004'te yayımlanan **Ahmet Murat**'ın (1971), 18'er şiirli tek bölümlü bu iki küçük kitabından sonra çıkan, 23 şiirli iki bölümlü üçüncü kitabı

Bir Şair Bisikletle'de, kendi halindeki sükûnet şiirleri devam ediyor. Hayatın sertliklerinin hiç işlemediği, adeta çarpıp geri döndüğü şiirsel bir bünye var burada adeta.

İkinci kitaptaki "*mevsim şiirleri yazıyorumdur, şudur budur*" (s. 22) dizesinden de yardım alarak; mevsimleri, insanı, hayatı doğasal sözcüklerle ve belirginleştirmeden, boşluklar, eksiklikler bırakarak anlatan ve varoluşun açıklamasını İslami inanç sistemiyle yapan usul sesli şiirler bunlar.

Üçüncü kitapta, ılımlılık içinde de olsa dini duyarlıkların, İslami konuların daha açık ele alındığını görüyoruz. Ahmet Murat'ın marifeti de burada ortaya çıkıyor bence. Miraç, kâbe (beytullah), cuma, oruç gibi İslami kavramların başlık olduğu şiirlerde de, İslamla ya da herhangi bir dinle bağlantısı olmayan okurun ötekileştirilmediği hissediliyor.

Künye: Ahmet Murat, *Kaf ve Rengi*, Yediiklim Yayınları, İstanbul, Ocak 1999, 36 s.; *Kış Bilgisi*, Birun Yayıncılık, İstanbul, Kasım 2004, 38 s. ve *Bir Şair Bisikletle*, Profil Yayıncılık, İstanbul, Mayıs 2010, 46 s.

*

Gökhan Akççek'in (1961) dört bölüm halinde sunulmuş 31 şiirden oluşma beşinci kitabı *Yakamıza İlişen Rüzgâr*, adeta, anne baba ve oğuldan söz eden küçük bir aile albümü oluştururken; şiirlerin yarısı, yalınlığı, minimalliği ve genel dokusuyla çocuk şiiri havasında.

Sevgi çevresindeki duyarlıklar, doğasal imgeler ve temiz bir dille yansıtılıyor.

Bir dize: "*Dal yaprağı sanıyor kırık kuşkanadın*" (s. 60).

Künye: Gökhan Akççek, *Yakamıza İlişen Rüzgâr*, Mühür Kitaplığı, İstanbul, Nisan 2010, 64 s.

*

Vural Kaya'nın (1975) sekiz uzun şiirden oluşma ilk kitabı *Renga*, Edip Cansever'in ünlü "Masa da Masaymış Ha" şiirinden doğmuş, ama sanki Cansever'i o şiiri yazdığına yazacağına pişman etmiş, bunun yanı sıra İsmet Özel özentisiyle soslanmış başarısız bir kitap.

Kitabı adına bakarak internetten satın almıştım. Güzelim *haiku*'nun atası *tanka*'ların iki ya da daha çok şairce birbirine eklenmesiyle oluşan "*zincir şiir*" demek olan *renga* sözcüğünün bu kadar gereksiz, işlevsiz, bu kadar sulusepken ve bıktırıcı kullanıldığı bir metin daha yazılabilir mi sanmam.

Künye: Vural Kaya, *Renga*, Ebabil Yayınları, Ankara, Nisan 2007, 70 s.

*

Evren Kuçlu'nun (1982), *Çete Kurma Hazırlıkları*, yayınevini internet sitesinde, "Ebabil Yayınları (...) edebiyat dergilerinde bugüne değin sekiz şiiri yayımlanmış şairin dokuz şiirlik bu ilk kitabını, iftiharla sunar" diye sunulsa da, bence kötü bir kitap. İsmet Özel hayranlığıyla yola çıkılmış, aykırı, ayrıksı olmaya çalışılmış bakış ve söyleyişlerle, kendini horlanmış, ötelenmiş sayan bireyin, kendi ve bu türdeki bireyler adına söz alıp, iktidarda gördüklerine meydan okuyan, gözdağı veren, övünen, böbürlenlen, önüne gelene, okura yazara öğüt, akıl veren sözlere, örnek şiir olarak bakmanın imkânı yok. Bence Kuçlu çıkmaz bir sokakta.

Künye: Evren Kuçlu, *Çete Kurma Hazırlıkları*, Ebabil Yayınları, Ankara, Mart 2007, 54 s.

Gökçenur Ç.

ORANTISIZ GÜÇ

Kolunda yürüten karıncaya bir fiske attı.
Karınca başına gelen tanrısal felakete rağmen
kumların arasında bata çıka
içgüdülerinin çaresizce onu çektiği
aynı yere doğru ilerlemeye çalışırken
duyduğu küçük rahatsızlık karşısında
kullandığı orantısız güçten neredeyse pişmandı.
Bir an için anladı, kızın onu terk ederken neden
öyle şefkatle baktığını, ama ne kadar yalvarsa da
neden ona dönmediğini.
Gıdıklanınca düşünceleri dağıldı,
bacağına tırmanmaya çalışan karıncayı
usulca üfleyerek düşürdü ve kitabına döndü.
Daha sayfayı çevirmeden
karıncayı unutmuştu.

Emin KAYA

KAPI DIŞI

metin güven'e

bir kapıdan dışarı atsam kendimi
intihar sayılır mı?

bazen çatısız kuşlar olurdu
sökerdi bacasız damlardan kendilerini
güz sürülmüş avlulardan bakardık
atı ürkütülmüş gelin
kına yerine ağıt yakardı avuçlarına
ezgisi dilimize pelesenk

bazen büyüyenlerimiz de olurdu iki yasa arası
gerisinde yirmisini geçmemiş anılar bırakarak
daha çok yaşayalım diye
yaşını bize armağan veren dostlar
kırmızı bir gül kıvamında kalpleri
dokundukları kalplerimize kokular bağıslayan

yorgunluk bir kalp ağrısı oluyor bazen
hayat dediğimiz mavisini paslı bu kuyuda
tek tek tekleyerek şiirimiz

Barış ÖZDEMİR

VEDİA

düşkün gölün hüznüdür
geceleyn ağlar/da
balığı yollamak

düşkün balık acılı
geceleyn ağlar/da
gölüyle vedalaşmak

solucanın vedası
toprak kokan yurduna
düşündürmez kimseyi

Müntehir mi olmalı

Halil İbrahim ÖZBAY

TÜY

hayatım gerçek oldu

düşüdü annemin tanıya görünmeden
harfsiz ve tensiz denediği şiir ve sevişmelerden
topladı beni genzi şarapla yıkanmış kentin
nasırlı avlularından avuç içi kadar yoksul
geçimsiz bir de lekeli sokaklarından
hayata kancayla asılı bir ipin inancıyla sarıldım
boşluğa asılı yükünü kendi çeken
ama kendinden çok boşluğa inanan ipin

kimliksizdim ve suratsız duvarda durdum aynayla yüzleştim
sonunda her ayna duvara açılan yalancı gökyüzüdür
sonunda her ayna yalancı yüzümde gök ama hiç kimse
kendine bakamaz yalnızca kör bir yarasa
karanlığı en iyi görür belki dilimi tutsam
yani ayaklarım yere basmasa hafifler mi dünya

kuşlara kalsa hepimiz yerliyiz bir yılanın diliyle
sokuluyoruz birbirimize kim daha zehirliyse
en az o ağrıyor ama farketmiyor bir insan dağda
ya da şehirde ölümü tam cepheden görüyor
cehennem oluyor yolu cennet oluyor
yokluğun bahçesine varmak için herkes
zamanın çattığı çitin içinden geçiyor

sonra insanın biçimini alıyor zaman

keyifsiz bildiğim hikâyenin en keyfi harfi bu
bilmediğimse: ölsem
yani aynanın arkasına geçsem sır olsam
hafifler mi dünya de ki rüzgârda cılız tüyüm
çürüyen kabuğundan tüyüyorum bir şeftalinin

Bülent GÜLDAL

SOFRA

Şarabın ve şiirin sofrasından
havalanan kuşları dinle

Yeşil yağmurlara çevir
küsmelere duran gök bakışını

Kuş öterken kadın gülerken güzel
ölümden ötesi mor birer salkım

Can suyu uçunca özdek bağından
toprağa düğümlebilir aşkın ipliği

Bir gülün yaprağında ya da sapında
biçim seçer özüne yeni bir türkü

Huzursuz bekleyişte yorgun güz atlarım
o gelincik tarlasından kim geçmedi ki

Sabah mı olur akşam mı ya da gün ortası
yeter ki şarabın ve şiirin sofrasından kaldırılayım

POETİKA / POLEMİKA

Cihan OĞUZ

Heves de Gitti

• Adına ister “Somut Şiir” deyin, ister postmodern deneysel dizeler. *Heves* dergisi etrafında kümelenen o genç isimler, edebiyat dünyamızın kısır döngüsüne müdahalede bulundular. Bakmayın soluklarının 26 sayı yettiğine. Toplama vurursanız, edebiyatımıza kaç isim kazandırdığını göreceksiniz. En başta Utku Özmakas. *Heves* taifesinin içinden o yaşta bir eleştirmen çıktı. Sonra Aslı Serin, Ömer Şişman, Mehmet Öztekin, Ömer Aygün, Nazmi Cihan Beken, Ergun Tavlan... Niçin bitti o serüven, neden o güçlü kadro derginin yayın yaşamına son verdi, bilmiyorum. Edebiyat dünyasının dedikodu mekanizmasına yıllardır kulak tıkadığım için de inanın merak etmiyorum. Ama derginin ancak son sayısına bir şiirle yetişebilen bir şair olarak içim cız etmedi desem yalan olur.

Heves'in Ağustos 2010 tarihli son sayısında Mehmet Öztekin'in “Türkiye Büyük Şiir Meclisi 2012” adlı şiirine şapka çıkarmamak mümkün değil. İronik, muzip mi muzip, belki çok öznel ve poetik dünyamızla ilgili fazla kişisel ama hayli *provokatif* bir metin.

Olca Özman'ın “Kırlı Kavak” şiiri de aynı ölçüde ironik ve hayli cesur dizelerden oluşuyor. Sonunda Olca da bizim mahalleye kapak attı; argoya dayadı sırtını:

“Biri bi köşebaşında bi çavuşu tokatlıyordu
Yuh, kadınları askerlikten soğutacaksın dedim.
Sanki halkımı kin ve düşmanlığa sevk etmek ister gibi!
Hey cinsel amigo!”

Varlık'in Eylül sayısında Emin Kaya'nın “Saydım” şiiri ilginç dizelerle örüldü: “diviti hokkayı saydım kâğıdı yazıyı saydım / sonsuz uzadı dudak ucumda boşluk / kapattım ikircikli sesimi / çok eski aynalara bunu sır saydım”.

Asıl güzel şiirler *Akköy* dergisinde. Genel Yayın Yönetmeni Güven Pamukçu'yu kutlamak lazım. Şeref Bilsel'in “Dersim ve Oğlum” şiirini kıskanarak ve gıpta ederek okudum:

“bu ırmaklar sağır çocukların içinden akar

Sabiha Gökçen'e inip kalkarken,
kanadının doğusu yanmış kuşlar...

düşünürüm
su diye sayıklayan boğuk günler içinde
anaların gözlerinde söndürülmüş çocuklar

Büyük ağaçlar altında
bu ırmaklar sağır çocukların içinden akar
kırılır hâtıralar, bakışlar, cep aynaları
kırılmaz mı analar, kızlar,
mor cepkenli delikanlılar...
kasları gelişir cumhuriyetin. eyvallah!
şahlandı cümle vatan

şiir rejimimiz fenâ olsa ne çıkar!
toprağımızda kan ile malüldür hâfıza-i beşer
yetmiş küsür yıl geçti oğlum,
bunca mezara, serinlik olsun diye
bir yaprak düşmedi insanlığımızdan.”

Hüseyin Peker'in torunu Deniz için kaleme aldığı “Deniz İçin Söylenmiştir” şiiri ise hem içli, hem içten:

“şimdi torun Deniz yüzüme bakıyor
hasar danışmanı bir bakış!
atlar kişnesin istiyor
örümcek adam uçsun!
dede götür beni markete
bir çikolata var istediğim, kenarı yok
o kenar, hayat dersinden”

Sözcükler dergisinin Eylül-Ekim 2010 tarihli sayısında yayımlanan Ersin Salman'ın “Sabah Kuşları” şiirinde iç acıtıcı dizeler var:

“Heybeli-Kabataş vapurlarının
mahmur sabahlarında
hiç yoktan aforoz edilmiş
bir avdeti kuşsun sen

İçi boşaltılmış ruhban okullarının
dökük sıvalarından
nafile dualar fısıldayan”

Sincan İstasyonu'nun Ağustos 2010 tarihli sayısında Emel Güz'den yine muzip bir şiir var: “Modern Zaman Şairi”. Yakınlıklarında birazcık *hamaset* izi görülse de, ilginç bir şiir:

“Eskiden çocuktu şair. Bugün şair büyümüş de
küçülmüş, sinir!

Çok yazıp az yaşardı eskiden şair. Her şeyi tatmak
istiyor bugün şair”

Yasakmeyve'nin Temmuz-Ağustos 2010 tarihli sayısında, “Yükdeşim” şiirinde diyor ki Murathan Mungan: “Şiirimin kemik yaşında saklı / kaç kez gelip gittiğim dünya”.

Ve Mete Ercis'ten ilginç iki dize: “küresel aşklar
namına, kapatın, ışıkları kapatın da, / kimse kör olmaktan
utanmasın, allah aşkına”.

Haşhaşi'nin Temmuz-Ağustos 2010 tarihli sayısında İrfan Yıldız'ın “Dalgalar Uzun Olacak” şiiri dikkat çekiyor: “kaç kere kar yağarken buluta çıktım / hava boşluklarına, / soğuk katlara / güneşin azaltısına // dedim ki / aslında tüm şiirleri istanbul'a yazdım”.

Özgür Edebiyat'in Eylül-Ekim 2010 sayısında Mehmet Çakır'dan güzel iki dize: “bir ömrümde çocuktum / bilen kalmadı artık”.

Dergide, Onur Caymaz'ın “Eski Bir Albümden On Fotoğraf” adlı şiirinin finali müthiş: “fotoğraf ki tetiğini çekmek zamanın...” Ne yalan söyleyelim, çok kıskandım!

Gültekin Emre'nin “Sen yoksun” şiirinde ince bir trajedi içinizi acıtıyor: “Yokluğun bir tünelde / Kapalı kalma korkusu”.

Şiiri *Özlüyorum* dergisinin Temmuz-Ağustos 2010 tarihli sayısında Gökçenur Ç.'nin mükemmel bir şiiri var: "Yara İzleri". Çocukluğundan başlayarak yaralarını sıralıyor. Gerek imgelerdeki güçlü ton, gerekse eğretilmelerdeki ustalık açısından imrenilecek bir şiir:

"Bileğimde, iki yara izi daha var
biri onyedi yaşında ahmet çilek'le kan kardeşi olurken,
çilek'in kelebeğiyle kesmiştiniz bileğinizi,
parmağınızı kanatmak çocukça geldiğinden.
Bir diğeri hemen onun yanında bir kertenkele
iskeleti gibi ışıyor ki ismi sende saklı,
diyelim, kan kardeşi olmak istemiştin bu kez de
gökyüzüyle."

Kitap-lık'ın Eylül 2010 tarihli sayısında *Heves*'çilerin toplu geçişi var sanki. Söz vermişler gibi, Mehmet Öztekin, Fahri Güllüoğlu, Aslı Serin, Ali Özgür Özkarıcı ve İpek Seyahioğlu orada. Garipsemedim dersem, yalan olur. Yine de *Kitap-lık*'ın kimyası o isimler sayesinde biraz değişmiş sanki.

Aslı Serin'in "Baba ben şair oldum" şiirinde ilginç alegoriler var:

"eğer şairseniz bağrınızı delen taştan...
ağrınıza ağrınıza bastığınızı
fırlattığımız, yuttuğunuz, yonttuğunuz
düşürmek için yırtıldığımız taş, taşığınızı
her şiire lazım başka bir taş, aşka taş
türettikçe argo veya kaba sözcük bu taş
tuzla çoğalan çoğaldıkça yakan çağrışımı bol taş
gibi şiirlere şart bir taş, fırlatıp aynalar kırdığımız"

Hürriyet Gösteri'nin Yaz 2010 tarihli sayısında Müesser Yeniay'dan çarpıcı bir dize var: "ölüm, tanımadığın bir annedir".

Küçük Bir Yakınma

• Yaz boyunca onlarca edebiyat/şiir dergisini taradıktan sonra vardığım sonuç şu: Maalesef şairlerimizin büyük bölümünde, hele hele "usta" diyeceğimiz şairlerde en ufak bir heyecan kalmamış. Yayımlanan o dizeler yazılmasa da olurdu. En küçük bir metafor, insanı çarpan yoğun atmosfer yok. İmge yoksunluğu bu derece mi düşük olur? Korkum, arkadan gelen şairlerin o dizeleri ölçü olarak kendi yazdıklarını matah bir şey sanmaları! Haksız da sayılmazlar: "Şiirsel yaş" açısından orta kuşak sayılabilecek 50'li-60'lı yaşlara gelen şairler ne acı ki "jübile" hazırlığı yapar gibiler!

İşin trajik yanı, o şiirlere kucak açan dergi yönetmenleri de, aynı heyecanı yitirmiş olsalar gerek, belki de onlarca iyi şairi eleyip sayfalarını sade suya tirit dizelerle dolduruyorlar. Tek bir çarpıcı dizeye rastlayamadığım dergiler oldu. Yahü, şairler elbirliği etti de kötü şiir yazmak için yarışa mı girdi?

Kalbimi Çizen Dizeler

• "Tanrı yoruldu, kuğu amansız bir hasede boğuldu suya karşı / Kurşun askerlerin cenazesinde sadece devlet vardı" (Ayhan Kurt, "Yenilmek ve Eve Dönmek İstiyorum", *Haşhaşi*, Temmuz 2010).

cihanoguz@yahoo.com

İSPANYOL KIRMIZISI

İlhan Cihaner ve ailesi için

1/ Gecedен bahsediyor-bahsediyor da
ispanyol kırmızısıdır mücadele
Bakın size bir şey söyleyeyim,
özgürlük neticede, zamankokan bir-şey-dir.

*Selefi denebilir: sessizliğimi bozan merhamet, bizim
Herkesle bir alıp veremediğimiz var sonuçta
(pruva savunmasının -kayıtlara geçmeyen- ilk cümlesi)*

Kül düşürüyor eksiltmeden kavmini
Bir kıyıda insanlar her şeyi yakıp yıktılar
İktidar çekidüzeneyin başka mezarlara kaydırılır
Alerjik hassasiyetleri varsa cemaat ne yapsın
Bazıları bozuldu bu duruma oysa biz ne zamandan beri
İşgüzarlık kallavi sarmıştık sigaramızı üstelik
İki yana açılın kolları ayyaş olanlarımızın
Başımıza bir de bu çıktı sonra biz Bachhüs'ün
Asasına* benzettik sizi bilmem ama hakkımızı
Vermek lazımdı doğrusu

Kaygulu-attar
Mahalli gizil
Külçe bir isyan
Öyle ya da böyle
Ahırzaman-yekvücut

2/ ilk karanlığa çöktü yerçekimsel körediş
Gök'
Yüz'
Üstü diyorum- bedene derc ediliyor avaz
Ve bir o kadar sağır bu gölgeler tanrım!

PRUVA SAVUNMASI:

İm dehlizinde yazılmıştır tarih birlikte anımsayalım
sırtüstü mü düştüydü cirme yürürlükteki vahiy?
bilincim sayın baylar bu noktayı dikkatle dinleyiniz-
[bilincim
ölümlü kılmaktadır her türlü karanlığı, esrik bir kıpırtı
[şeklinde
tezahür etmektedir ne yazık ki kerh ve tiz

(burdan sonrası benim de hoşuma gitmiyor ama söylemek zorundayım)

Bir devlet boşluğunda esir tüm bildiklerimiz

3/ açtığımız ilk sayfaya ayağımızı siliyor gökyüzü

Mayıs - Temmuz 2010

*Baudelaire'in bir şiiri

'TAŞA BAĞLARIM ZAMANI'NDA BİR ARAYIŞ VE SİĞINAK İZLEĞİ OLARAK: DENİZ

Harun ATAK

Sözcüklerin anlamları yoktur, kullanımları vardır.

– J.C.Giroud

Taşa Bağlarım Zamani 18. şiir kitabı Ahmet Ada'nın. Kitap, 2009 yılında Metis Yayınlarından çıkmıştı.

3 bölüm, 32 şiirden oluşan *Taşa Bağlarım Zamani*, varoluş-varlık-hiçlik ekseninde bir 'Arayış' kitabı: Varoluş sıkıntısıyla boğuşan bireyin, lirik sorgulamalarla yaşamı ve ölümü, insanı ve zamanı anlamlandırma çabası. Kısık ama mağrur, bilge bir ses tonu hâkim bu sorgulamalarda. Zamanın hiçliğe sürükleyen engellenemez akışına yapılan naif bir itiraz ve direniş omurgası da diyebiliriz. İtiraz ettiği, kabullenmek istemediği katı gerçeklikten kaçmak değil, o gerçekliği parçalayarak bir *düşülke* arayışı görüyor şiirlerde.

"Zaman rahvan atı gök çatının..." derken şair, zamanın mutlak akışı varlığın bozgunudur. Bozguna direnebilmek içinse zamanı durdurabilmek adına *taşa bağlayacaktır zamanı*. Gel gör ki hemen sonra: "Ölüm tek yasasıydı yolun" diyecektir. 'Yol' imgesi kitap boyunca, hem zamanın akışının götürdüğü hiçlik, hem de -hiçlik karşısında- varoluştaki sıkıntı ve kaostan sıyrılıp 'Deniz'e ulaşabilmek için çıkılan arayış olarak okunabilir. Arayış, deniz izleği üzerinden de pekiştirilecektir yine: "Bu bir yoldur, yolun başlangıcı / Tarihin kara taşındayız. Bize / Yok öyle bir ülke, diyorlar / Deniz altında."

Yol ve zamandaki sürükleniş, şairin yokluğa yürüyüşüdür aynı zamanda. Bu yürüyüş boyunca izini süren Pars'la ölümün soğukluğunu hissedecektir hep: "Benim yokluğa yürüyüşüm, / Hiçliğe kanışım onlardan. Denizin kapısını / Arayışım yıllardır. Sevincin çekici, / Üzüncün nacağı arasında çözülsem de / Yıllardır, yollar açılır yollar kapanır / Pars izimi sürer. Bir yolu tamamlarım / durmadan." Yol ve zaman durursa, sürüklenişin acısı da dinecektir. Bunun içindir, -zamanı bağlamanın yanında-zamansızlığı aralayabileceği bir evrene (*düşülke*) sığınacaktır. *Süryani bir bilgenin öğüdüne* kulak vererek: "Denizin zamanı yoktur" yazıp, denizin derinliğine sarılacaktır. Hiçliğin eziciliğine karşı tek seçeneği budur şairin. Yalnız deniz bir kaçış imgesi değil; bitimliliğinin farkındalığında ve varoluşun trajik karakterini kavrayan şairin -her şeye rağmen- yaşamın derinliğini aktarma nesnesidir. Buradan hareketle 'Deniz' üzerinde biraz daha yoğunlaşacak olursak; deniz sözcüğüne kitaptaki kullanımlarıyla bir izlek, hatta 'anaizlek' görevi yüklenildiğini sezebiliyoruz. Sözcük sayımından ilerlersek bu savımızı daha kuvvetli dile getirebiliriz.

Taşa Bağlarım Zamani'nda yer alan 32 şiirin 29'unda 'Deniz' sözcüğü 97 kez kullanılmış. Ayrıca 3 şiirin isminde (İçdeniz, Yine deniz, Değişmeler denizi) ve bir de, kitabın ikinci bölümünü ayırırken kullandığı dizelerde (1 kez) olmak üzere toplamda 101 kez yer verilmiş. Şüphesiz bu çoğul kullanımlar farklı anlam katmanları katıyor. Kitabın ilk şiirinin ilk dizesini ve bu şiirin son kıtasının ilk dizesini paylaşırsak, kullanım çeşitliliği duyumsanacaktır:

"Deniz dedim o büyük yanığı" – "Deniz dedim o büyük sözdizimi".

Taşa Bağlarım Zamani'nin ikinci bölümüne baktığımızdaysa, Derinde I, II, III ve IV isimli şiirleri görürüz

Kerim AKBAŞ

EDEPLİ GİTMELER ANTOLOJİSİ

boğazdan atlayan kör bir antikacı
gibi geldim

insanların ankaralarıyla uğraşıyorum
biz burada geceye gece diyenlerdeniz çünkü

kadar yalnızım
öyle sabahlar biliyordum onca omuzların
hepsinde birer ay bahçesi huzuru şelale.
istediğin şehri al götür dedi yüzüne yüzüm
istediğin kabuklarını gömebilirsin beynime
bedenim ellerinin nezaretinde dua ihtiyaç.

yaralarımı saramadan bağlayan yaraların
gibi avutuyorum tenimi

gülüşlerinin tabiatıyla uğraşıyorum gündüz
böyle işleri oluyor yaralı kaldırımlarında güpe

fakat yalnızım
güzel isimleri bağışlamışız alelecele bedenimize
bayramları sadece çalan şarkılardan anlayan biri
ile sabahlar biliyorum diyorum sabahlar biliyorsun
bayramları sadece çalan şarkılardan anlayan biri ile
cumhuriyetler biliyoruz boğazdan atlamış mola ifade,
ki dahası gökyüzü cinnet temeli edepli gitmeler antolojisi

seni alıp benimle birlikte karıştırırsam kalabalıklara
gibi umutluyum

insanlar uğraştırıyor ankaralarıyla saatlerce
gece de bize gece diyemeyecek çünkü

kıyasıya yalnızım.

ki: Şairin deniz izleği üzerinden çerçevelediği, inmeye çalıştığı derinliğin şiirleridir bunlar. Bu derinlikte içindeki çöle yönelişini de okuyacağız: "Arıyordum denizin basamaklarında / İçimdeki çöle." Modern kent yaşantısının kaotik ve yorucu koşuşturmalarından sıkılıp, içindeki çöle yönelen, o çölde kendi özbenliğiyle buluşmaya çalışan birey, içindeki ötekiyle yüzleşebilmek için aynalara da sığınacaktır: "Deniz kocaman bir ayna". Ne var ki: O ölümcül Pars, yine karşısına dikilecektir onun. Ölümün dayanılmaz ağırlığıyla yüzleşecektir hep. Bu noktada, yine bitkin ama bilgece: "Ah, işte unutmak yazı, kör zamanı, / Çiçeklenen suyu, kar sesini, büyük gözleri / Hızla geliyor varoluşun acısı / Bir bakmışım doğumun olmuş / Yengisi ölümün" diyecektir.

Taşa Bağlarım Zamani'nda deniz, bir anaizlek olarak şairinin varoluşuyla kopartılamaz bir bağa sahiptir. Modern kent insanının karaya hapsedilmişliğinde deniz, gizemiyle ve derinliğiyle şaire bir sığınak imgesi olarak belirir. Denizin çağrışı şairi ve tinini kendine davet etmektedir. Şair orda, kendi mutlak varlığının kalıplarını aşip uzamsal ve zamansal boyutların dışına sıçrayacaktır.

BENJAMİN RÜYASI

Bazen allak bullak olur dünya.
Bir el bir ele değer,
bir kapı bir avluya açılır,
yırtilan kâğıt gibi kanar,
haritanın yüreği.

İkizini korumuş midyeye minnetim.
Özlediği batıktadır, akı, yüreği, kemikleri.
Bin yıldır, teni.

Suyu sevesi gelir,
köprünün kirişini tutan dikişin.

KIRIK ZİHİNLER SAHAFI

güz'ün buğusu,
omuz
la
rın
dan
sarkıyor günün içine.

tozlu bir yüz eskimesi,
pen
ce
re
ne
dadanmış.

eskidikçe biriken
raf hizasında kitaplar.

unutulduk diye
boş kalmış mektup zarfının kederi.

hepsini sulamaya
kaç yağmur yeter.

güz
bir uğultu halinde
yaz'a
nokta gibi duruyor

telaşla geçiyor
kitapların uçurumundan dört mevsim.

sahaf, şey'lerin çokluğundan
şey'lerin çokluğuna gidiyor,
avuçlarına bastırıp yüzünün kırışıklığını.

YENİ KITA ATLASI

yepyeni bir kıta düşün yerlileri olmayan
seni görünce genişleyen, çoğalan küçücük bir kıta
nesine dokunsan pamuk gibi, ısırınan rüya
seni beklediğini düşün milyonlarca yıldan beri
kucakladığını "biriciğim, babacığım!" dediğini
elmalarını düşün körpe bütün yemişlerini
ağzından kayıp giden sütlü bir salebi
nazik yapraklarını düşün çiçeklerin, saldırgan sıcakta
sırtını güneşe verdiği, ateşe... o kıta için
senin için yere atılan ipeği, sevgiyle kaldırdığını
kırıştırmaktan korktuğun yanaklarını düşün
ıslak dudaklarında tanrısal azabı sevginin
ayrılırken kıyılarını, yavru maymunlarını öptüğünü düşün
pusulanı onda unuttuğunu, gerdanında bir denizin
o kıtayı ağılattığını, korkuttuğunu
çölde bir avuç suyu kleopatray'a taşıdığını düşün;
en zor olan sevgiyi keşfettiğin o kıtaya
sensiz bir iklim süremeyeceğini, sen onsu edemeyeceğini
tanımsız kokularını düşün, ışılan filizlerini
sabahları yüzüne vuran bir çocuğun minik ellerini
o kıtanın hiç görülmemiş ırmaklarını, ilk sözlerini
düşün seni eriten bir ısının nazik esintilerini
gemilerini sürerken uzağa bir kıtayı boşaltıp
bir hüznü taşıdığını düşün içinde, karanlık
kavuştuğunda içine dolan tepeleri, sabahları
kırılgan bir kedi yürüyüşünü seçtiğini yanaklarından
bir çift gözün ışıldığını düşün, karanlık okyanusta umarsız
"senin öpücüğün mavi, mehmetçi geldiii!" deyişini
düşün seni dünya bilen bir kıtanın sevecenliğini
edemzliğini bir çocuğun ayrı babasından
bir babanın ayrı edemzliğini, onu bekleyen çocuğundan.

Niksar, 29.07.2010

GRAMAFONDAKİ BALAD

Satılık bir piyano gibisin, yıllardır
çalınmayı bekleyen.
Üzerinde Beyer metot, çocukları
öldüren
köhne bir Irish pub'da.

Aplik lambaların katlettiği
loş ortamsın, penceresiz.
Bardaklarda stout biralar
yoğunluğuyla
boğazdan geçmeyen, köpüksüz.

Bense bir gramafonum, en güzel
köşeye konmuş.
İğne altında gezinen bir 45'lik
sürekli takılan, unutulmaya
yüz tutmuş.

HÜSEYİN KÖSE: ORADA OLMAYAN ADAM

Mazlum VESEK

Erzurum'a yolu düşenlere, "Erzurum'dan aklınızda ne kaldı" diye sorulursa muhtemelen Çifte Minareli Medrese'den, Üç Kümbetler'den, Palandöken'den, şehrin tek merkezi caddesi Cumhuriyet Caddesi'nden, Çağ Kebabı'ndan söz eder. Üniversite yıllarını Erzurum'da 'peynir ekmek' gibi yiyen naçizane ben, bunlardan çok, üç beş dostu sayarım. Bu dostlardan biri değerli akademisyen, şair yazar Hüseyin Köse'dir. Hatta bugün Erzurum denince aklıma Hüseyin Hoca geliyor, desem abartmış olmam. Neden mi? Bir düşünsenize, tek caddesinin adı Mecburiyet'e çıkmış, tek tiyatro sahnesi olan Devlet Tiyatroları çöldeki vaha kadar kıymete binmiş bir şehirde Yılmaz Güney'den Hikmet Kıvılcımlı'ya, Brecht'den Orhan Asena'ya, güler yüzlü sosyalizmden proleterya diktatörlüğüne, Dinamo Kiev'den Galatasaray'a birçok şeyi konuşabilecek bir insanla tanışıyorsunuz. Öyle bir adam ki bu adam, zengin kahvaltı sofrasındaki sohbeti ve kar altındaki şiir konuşmalarını çok sever. Anteplidir kendisi. Antep deyince elbette Karayılan, ama ille de Onat Kutlar ille de Ülkü Tamer... Hüseyin Köse en çok Ülkü Tamer'den izler taşır... Hatıraları seven, dostluklarla yücelen hatıraları anlatmayı seven... Hüseyin Köse de aynen öyle. Coşkulu, şiirlerinde yol arkadaşı arayan, bir böceğin kavgasını insan fotoğraflarına iliştiren bir şair.

Geçtiğimiz günlerde Köse'nin yeni şiir kitabı, *Orada Olmayan Adam* Artshop yayınlarından çıktı. Daha önce *Hüzünlü Evler Kraliçesi* (1998) kitabıyla Arkadaş Zekâi Özger Şiir Ödülünü; *Mahvedici Melek*'le de (2003) Orhon Murat Arıburnu Şiir Ödülünü alan Köse, bu sefer kendi deyimiyle, onu yazmaya mecbur eden filmleri mısralarla bize izletiyor. Şairin bir önceki kitabının adını (*Mahvedici Melek*) bir filminden aldığı burada belirtelim. *Orada Olmayan Adam*'da yer alan 26 şiir Türkiye'nin ve dünya sinemasının farklı filmlerine yazılmış. Bütün sanatlardan alacağı olan sinemaya belki de ilk borç ödemesidir Köse'nin yaptığı. Ve elbette hayatında yer edinen filmlere vefa borcu... Kitapta yer alan çoğu şiiri gece yarısı sohbetlerinde, sinema tartışmalarında dinledikten sonra o şiirleri bir kitapta bulup tekrar okumanın keyfi bir başkaydı elbette. Örneğin, İkiru'daki coşkuyu arasam nerde bulacaktım: "*Vatanabe, yolcusun ya / Yazgısı yolcuyu tanırsa / Hüzünü iğne deliğinden, acem halılarından geçirir / Yan yollara, kestirme zamanlara açılır / Yanlış duvarlara çarpan gölge*" (s. 58).

Ardından "Sarhoş Atlar Zamanı" çocuk işçilerin sınırlar boyu yalnızlıkları ve yolculukları. Şiire geçmeden Gülten Akın'ı konuşurmuş Köse; "Yalnız atlar yıkılır düzde suya özlemlerinden". Sonra, filmin küçük kahramanını konuşturuyor. "(...) *Yolda büyüdüm ben, işkilli / Obua çalgılarıyla* (...)" (s. 41). Şiirin devamında coğrafya betimlemesi, "(...) *Sarhoştur, / Atsız halatsız / Çıkmış tepelerin / Gökyüzü. / Dayanaksız, nüzüllü / Bir bedenin gündüz çırpınısında / Sürmeli bakışlarla / Üşüyen kürdevleri, / Sürerken sevinç uykuda / Taze ellerden yanaklara* (...)" (s. 42).

Dikkat edin 'Kürt evleri' değil, 'kürdevleri'... Şair, sınır boylarında hayatın büyük yükünü sırtına alan Kürt çocuklarının sert olan 't' sini yumuşatmış. İşçi çocukların ezikliğini, yalnızlığını ifade etmek istercesine.

Yako ASDESO

GÖĞE İSYAN

kovulmadık cennet kalmayana dek
elma toplamalıydık belki de Adem dürtüsü,
ama bir ırmak vardır elbet
sakar taşları da sektiren bağrında

sen!
yıldırımsız gökyüzü
şerefine kaldırıyorum bütün yağmurları
okyanusları şerefine,
evveli kadeh yaparak

gülüşün günahsız bir tokluk oluncaya dek
aramızda iki nebi boşluğu

İran'dan Almanya'ya uzanıyor şairimiz. "Duvara Karşı" var karşımızda. "*Avunmayı bilseydim / Bu çapraşan hayali anaforu gençliğimde / Göçebe bir hüznle ödemeyi düşünmeyecektim* (...) / *Uyandırsan düşünmeyecektim / Aşına bir melalin yerine biriktirdiğim bu hüzünlü yerler / Ruha çıkmaz sokakların bazı enkazların eklendiği / Bu içinde ağlayışın asırlık çadırı / Bu zehirli zakkum olamayacaktı* (...) / *Bir de Saftıye Ayla'ların boğaza karşı / Boğazlara kırk düğüm söyledikleri şarki*" (s. 54).

Masumiyet'i sever Hüseyin Köse: "*Irgalanmış muhitlerde / Haşmetli hünkâr, / Hazzın ince tülünde / Eskiyen peri / Almış hevesini / Aştan dostluktan / (...) Örselenmiş muhitlerde / Haşmetli hünkâr, / Aşkın haz geçitlerinde / Eskiyen peri. (...) Bir ece değilsen/ Bilmece değilsen* (...)" (s. 49).

Ama Kader'den de kopmaz şairimiz, "(...) *Adı Uğur, adı ur, çok bilinen bir sır / Kelebeğdir, hayallerin uçmayan tozları / Sise konan yolları upuzak şehirlerin/ (...) Burası ömür törpüsü, şurası sırat köprüsü, / Geç geçebilirsen 'karşı'ya Bekir, / Durmuş bir merdivenin altına izlerken uyanışını gurbetin / Dışarıda/ Kalbinin/ Bakıyan çanı*" (s. 15).

Mahvedici Melek kitabında "Otel odasında bir Zebercet'in kınalı yalnızlığı"ndan söz eder Köse. Anayurt Oteli filminin büyüleyiciliği onu kesmemiş olmalı ki, bu kitapta da Anayurt Oteli için de bir şiir var. "*Cümle konaklardan daha sağlamım / Cümle kaçışlardan daha korkak*" (s. 65).

Kitaptaki mısraı bercesteyi soracak olursanız, bana kalırsa yine Anayurt Oteli şiirindedir: "*Adım / Zebercet / Benden / Sonra / Bütün / Otelleri / Dünyanın / Madımak!*" (s. 65). Evet, gerçekten de filmde oteli yakmayıp kendini asan Zebercet'ten sonra dünya Madımak Oteli'ni gördü. O yangından beri dünyanın tüm otelleri Madımak'tır.

Hüseyin Köse, bir ithaf şairidir aynı zamanda. Sevdiklerini ve dünyaya iz bırakanları unutmamak acelesindedir, telaşındadır. Kitabın son şiiri, "Ölsem ayıptır, sussam tehlikeli: Bir çıkış denemesi acıdan"ı Metin Altıok'a adanmış: "(...) *Mezhebimsen, beni gecenin hörgücüne vur / Bedeviysen, yetik hisselerin hesabı / Siyahi bir çöl güneşinde ufalansın / Oğul eskiten çalık kovanın olsun / Acılar balında kiracıysan* (...)" (s. 68).

Evet, başka söze gerek var mı? Bize film tadında seyirlik şiirler okutan Köse'nin yüreğine sağlık.

Melek AVCI

İYİ KADIN

savaş'a hayır

sevgilim bir ara verelim
mart bak geçiyor
vapur tıklımı martılar
sarhoşlaştırıyor sus
kondu bayramında ağzımızı

binalar devleşiyor
boşanıyor ve evler yıkıntılara
beş yoksulsuz şimdi damlar iyi mi

ara diyorum iki açık olsun
o kısa boylu ömrün bana ağırlaşıyor

üstelik muayyen döneminde hayat
yani çıt desem çakıyor
bir de üzerimdeyken gör

<bir şeyi çok sövince
devamını çeviriyorlar>

hiç göstermiyormuşum ama
dışına doğmuş içinden
güle güle büyü sevgilim

Seda ERİŞ

İNDUS'TA ÜÇ EL...

Ve solan bir gülün perdelediği astarsız gerçeklik
Duy yakarışlarını! Ters açan her lalenin kaderine bir
diyeceği var
Çöküntü ovalarda aradım kanımı sulayan nesli
Koşulsuz dinginliğiyle yeşile durdu gözlerin ansızın
Kaç kez diledim yakarışlarını işitmeyi, kaç kez dinledim
Brel'den
“Ne me quitte pas”

“Patetik dokunuşlarla serpilen tohumdun sen
Boy verirken en aykırı duruşunla toprağa
Aydınlık çağrısını yinelerdim sesinin
Geçit vermezdi yaşananlar ikimize birden.”

Çağların yangınıyla yıkanan utancım
En derin yerinden sancıyor kesik yarası
Bütün köşelerimle tutulmuşken mesken
Ayrımda değilim henüz gerçeğin görünmez üç eli
İndus'un karşı boyunda rastladım en kutsal yanına
Üç el restleştik önce.
Üç el sessizlik çekildi kınından geriye.
Üç el sessizce çekildik birbirimizden geriye.
Bir kirli taşkınlıktı bu, ortada bırakılan kan
Derisi yüzülenlerce...

Arzu EŞBAH

SERENCAM

“..vakitsiz suikastti gözleriniz bu bahar içimdeki itaatkâr
[kadına
ama sadece gözleriniz. üstelik sizden ve ne denli
[g/izlendiğinizden habersiz..”

I

salkım saçak büyümenizi izledim günbegün saklılarımda
kök salmanızı sızıya. yarayla sevişmenizi. ilişkinizi nakışa

II

asi bir ırmağa dönüştü kimi zaman yokluğunuz
ah! yokluğunuz kimi zaman evreni aklayan o billur damla
kimi zaman da kan oldu kanaviçeye tutkun kasnağımda

ki siz yokluğunuzdan habersizdiniz
damladan. aşktan. kasnaktan hatta

kahve tadında kapılarda kalakaldım
hatırsız gönülsüz ve ıraklarda
asılsız zamanlara yazıldım ya dudağımızın kıyısında
sus oldum bu bahar tortusuz fallara

bütün aynalarda ve sırda ve camda
ve hatta boşluğa yüklediğiniz mânâda yokluğunuzla
suspuz oldum.

ezberlediğim onca tanrılardan daha soyuttunuz oysa
daha kusursuz
bütün kadınlarım buğlem

III

züleyha'ya da çıksa şimdi gün ve gece ellerinde birer ünlem
asla geri dönmem gözlerinizden

zeugma, mart ikibinon

Sevâl GÜNBAL

AVLU

Ve işte bir kez daha yürüdün yolu
Uyandın, kurdun düzenini
Tarlânı sürdürdün, evin bereketlendi
Şehre döndün
Seni bildiler.
Tasalanma, eskimez ormana kurulan çadır
Şarkı öğrenir, misafir uğurlarsın yine
Bilinir avluda hayat var
Çabuk kaynaşır insan
Bilinir, kilitli durur
Çocukların giremediği büyük oda
Tavşanın uyandırdığı mabet
Eşelenmiş toprak, rahatsız yuva

Ali SINGİR

Karagöz dergisi adını öteden beridir ki duyar idim. Bana bir kültür dergisi gibi gelir idi. Toprağa ayak basmak, üzerinde kalgımak, onu çizip şekiller ortaya çıkarmak da kültür değil mi idi? Kültürden bol ne var idi ki. Bunlar sanat ile ilgili kültürü kast ediyorlar idi herhalde, ama ona da yönelecek ilgi yoğ idi bende. Böyle böyle bu dergiyi kendimden uzakta tutmuş idim. Üstelik bu yayın yarısıyla “Temaşa dergisi” diye sunuluyor ve ben *Karagöz* temaşa etmeye heves de duymuyordum.

Bu sefer herhalde ağustos sıcaklarına rast gelen Ramazanın etkisiyle sonunda bir tane “*Karagöz*” dergisi alıvereyim dedim:

Temmuz-Ağustos-Eylül 2010, Sayı 12.

Püfür püfür esen ulu bir çınarın altında sayfaları çevirip baktım ki yahu bu basbayağı bir şiir dergisi!

Her dergi sözcüğünü dertgi yazıp t’yi silmekten de baktım bilgisayarda.

Şöyle kallavi bir yazar olsa idim, “sözcük” sözcüğü dahil, pek çok sözcüğü dilimize kazandıran merhum Melih Cevdet Anday gibi, ben de edebiyat dergileri için parmaklarımın otomatikman yazdığı *dertgi* sözcüğünü önerir, bunun tutunmasını sağlar, sorunumu kökünden çözmüş olur idim. Ah ki ah!..

Sadede geliyorum: Belki *Karagöz*’ü çıkaran ve gençlikleriyle pek övünen bu gıyabi dostlar şiirin günümüzdeki halini seyretmeden geçmeyin, demek istemişlerdir cümle âleme?

Belki de derginin ilk sayılarında temaşa edilecek manzaralar yayımlanmıştır?

Bu sayının sonlarında iki sayfalık bir fihrist var, belirtmeyi unutmışlar ama herhalde 7.-12. sayıları kapsayan ikinci yılın fihristi bu; önceki sayılar göze çarpmıyor.

Dergininin bazı yazılarını okuyunca fark ettim ki meğer *Karagöz*’de şiirleri yayımlanan genç şairlerin tanıtıldığı bir sayı imiş bu.

Teknik direktörler ya da antrenörleri Hakan Şarkdemir (1971), Osman Özbahçe (1971) ve Serkan Işın (1976).

Şiirdir, denemedir, yayımlanmış epey kitapları bulunduğunu öğrendiğim bu üçlünün açılış sözlerinden sonra *Karagöz Gençlik Gücü* olarak sunulan ve uzun söyleşilerle şiir görüşlerini anlatan 10 genç şair doğum yeri ve yıllarıyla şunlar:

Evren Kuçlu (1982, Kars), Yavuz Altınışik (1980, Erzurum), Oğuz Karakaş (1981, İstanbul), Enes Özel (1988, Karaman), Berk İybar (1982, Ankara), Emre Öztürk (1991, Konya), Cem Kurtuluş (1985, İstanbul), Musab Kırca (1982, Adıyaman), İdris Ekinci (1978, Sivas), Erman Akçay (1982, İstanbul).

Bir de öykücü var içlerinde: Berşan Durmuş (1988, Nevşehir),

Kişisel söyleşisi bulunmamakla birlikte sunuşlarda bir de Vural Kaya’nın (1975) adı geçiyor. 11 kişi olunca bir futbol takımını akla getiren şairlerden kitabı yayımlananlar da varmış:

Vural Kaya, *Renga*; İdris Ekinci, *Uyku Kuşu*; Yavuz Altınışik, *Makyaj Hatası*; Oğuz Karakaş, *Kahraman Üzerine Dersler*; Evren Kuçlu, *Çete Kurma Hazırlıkları*.

GAFSA

Erişecek kadar kendime
uzak olamadım

bir “ben” daha var
dağ tepesinde, namlu ucunda
kamufraj renginde ebkem

Ah cinnet !
bir çıldırışa çılgılık
ahengini yitirmiş o
Dengbej 'e özlem
şiir ile göz arasında
gelip giden

çizdiğim
Kendimden Evren
Kendimden patikalar
Kendimden evler
Kederli berberler, su yolcuları
siyah-beyaz fotoğrafların
siyah kalanları

Kendimden derinimi saklıyorum

bu yüzden
tebeşirden hayaller

içindeyim benliğimin
hafızamda henüz olmayan suret
hazsız bir sürünceme dahası
beleş bir kimsesizlik
adresi ben - siz mektuplar ,
derin adımlamaların eşikleri
ve benim güzel
repliksiz aşk izleğim

söyle:
neden gölgemde
boş kalıyor bedenim?

21 Ağustos 2010

Karagöz dergisi, bu sayısında, ilk kez şiirlerine yer verdiği başka şairler de sunuyor: Abdullah Faruk Gönüllü, Rafet Arslan, Abdulkadir Akdemir, Biricik E. Doğan, Cihat Duman.

Ben bu şairlerin ve şiirlerinin yorumunu ahir zaman şiirini yakından izleyenlere ve büyük harfli Zamana bırakırken, Berk İybar’ın “Kaplan Dövmesi” şiirini anmak, koca derginin tek kadın şairi Biricik H. Doğan’nın “Hiç” şiirinden birkaç mısraı alıntılanmak istiyorum:

“hiçin dumanı olmaz / ve hiçin eşi benzeri bulunmaz / akademi ödülü bile var hiçin / gümüşten kirazları amerikan borsasında hissesi / köpükten kadehleri var çatladıkça sızdırmaz”...

Oytun TEZ

İNCE

gecenin kabuğunu soyup daralıyor
kimileyin sabahlıyor boğaz, su çarpışı
tınısında, azimli okşama, güneşini kaçış
konuyor tümünden, siyah bir his sızıyor
durma.

sız.

yola koyul

ben inceciklerden geleceğim, size asla
nasıl da olmuşuz, nasıl da yok değiliz biz

onlar

değiliz

sivri düşleri bilemekten üstümüz başımız aytozu,
kim bilir, hangi kız küldü, bizim çocuk afacan mı

hâlâ

eşlenmezaylı gecelerde |

peki, eşelenmezamanıdanıska

söneyim

dağınım, yalnızım, avcıyım hep tuzağım
ben inceciklerden sesleniyorum
ölülerim siz anlayın.

06 Mayıs 2010

Serdar HARMAN

IŞKNAME

Işk, 1

Mevlana'ya

ağzımda bir gülle sustum
ağzımı ağzıyla kapayan bir gülle
ellerimi unuttum,
ağzımdan içeri konuşan bir gülle
kulaksız duydum
var mıydı ayaklarım
ağzımda bir gülle sustum
ağzımı ağzımla kapayan bir gülle

Işk, 2

İbn-i Arabi'ye

kâseler Var / kâseler
kâselerde delik var /
kâselerde şarap var /
şaraplarda delik / deliklerde saki var
kâseler Var / kâseler
kâselerde şarap / kâselerde saki var
sakilerde delik var /
kâseler Var / kâseler
saki kokusu alıp
boşluğunu döker kâseler

Bilal YAVUZ

ACILAR PORTALI

1.

Kalemle çakılan bir avuç çivi
Acıtıyor yüreğimin güneydoğusunu
İçimde görünmez coğrafyalar
Ve yaşama(ş)k
Yeniden yorumluyor kalesiz kentlerimi
.....

2.

orada bir köy var uzakta
^ bu şiirin harfleriyle doğan
. içimizi acıtan ve damardan
, bir | | şehir doğuyor
* ve | | uzak mı uzak
; çok uzaklarımızda bir şehir
Şimdi bu şiir
O araba oluyor O sestem
harften soluktan
.....
.....

3.

ve acılara biniyoruz
tek kelimeyle
ne eksik ne fazla
tam takım acımız
netten / comdan
çok uzakta
portalımız
.....

Mehmet GİRGİN

BEKLEMEK, SONRA VAZGEÇMEK

Beklemek: kentin duvarlarında açan çiçekte
Beklemek: içli şarkılar eşliğinde, gecede
Beklemek: uykusuz kalmış çocuğun bakışında
Beklemek: bağırmadan, uyandırmadan simitçiyi
Beklemek: huzur içinde, terleyen anılar dışında
Beklemek: kutupta, buz gibi, çığlık olan mavide
Beklemek: insanlar arasına karışarak, irkilerek
Beklemek: Salihli'de, sanki sahil kenarında, siyahi yalnızlıkta
Beklemek: Kaan'ı, günün içinde şekiller alarak, şekerlenerek
Beklemek: çınar altında, çelik yalnızlıkta, çiçek çelişkide
Beklemek: sorunların bitmesini, hayatın düzelmesini- sonra
[vazgeçmek

Beklemek: siyanürün sonunu, rüzgârın coşkusunu
Beklemek: çiçeklerle karşılanmayı, göklere çıkarılmayı
Beklemek: bir kentte, kendini koynuna alarak- bahçende
Beklemek: Eylül'ün gelmesini ve hiç gitmemesini
Beklemek: üzümün ermesini, kurumasını, para etmesini-
[Şevket'in sevinmesini
Beklemek: eriyen buzulların doldurduğu hüznün taşmasını
Beklemek: bardaklar elinde- elinde kırılır mı
Beklemek: çığlıkla, çiğdemle, demle, incelikle, şekerle

12 Ağustos 2010

TREN BİLETİ

Mehmet ÖNDER

Çok keyifli geçeceğini düşlediğim yolculuklarım hep sıkıntı içinde geçirdi. O yıllarda bir fuar bayramı vardı. Daha doğrusu İzmir Fuarı bayramı gibiydi. 20 Ağustos-20 Eylül, tam bir ay, her yer fuar afişleriyle donatılır, gazeteler boy boy sanatçı resimleri yayımlar, radyolar sürekli reklam yapardı. Tüm ünlü sanatçılar fuara gelir, Lunapark, Ekici Över, Akasyalar, Manolya gibi salonlarda şarkı türkü söylerler, gösteri yaparlardı. Biz de bir haftalığına teyazemde kalır, fuarın tadını çıkarırdık. Gezmekten, ayaklarımıza karasular iner, dinlendirme makinelerine para atar, dinlenir, yine gezerdik. Köye dönünce de keyifler devam eder, ay boyunca fuardan alınan giysiler giyilir, yeni dönen arkadaşların anıları dinlenirdi.

O günler otobüsler tek tük. En gözde ulaşım aracı tren. Benim sorunun da bilet ödemedem yolculuk yapmak zorunda bırakılmak. İlkokulu bitirip ortaokula kaydolduğum yıldır. Tren durağında komşumuz Şinasilerle karşılaştık. Köy durağı olduğundan bilet satışı yok, içerde alınıyor. Annelerimiz, onun ablası, benim iki ablam trene bindik. Annem, her harcamayı gık demeden yaptığı halde, sıra benim bilet parasına gelince “Zerre kadar çocuktan para mı alınır mı?” diye tutturuyor. Artık bana düşen görev, anneme bilet parası ödetmeden İzmir’e ayak basmak.

Şinasi benden oldukça iriyarı olmasına karşın hiçbir sıkıntısı olmuyor. Trene bindiğimiz anda bir yerlere kayboluyor, son durakta “Peh!” der gibi ortaya çıkıyor. Biletmiş biletçiymiş, onun kapsama alanı dışında. Hiç tanışıklığı yok. Her yıl bilet savaşlarından utku ile ayrılmak için savaşmak bana düşüyor.

O yıl da aynı oldu. Ben trene binene kadar, o binmiş de saklanmış bile. Az sonra benim bilet savaşım başlayacak. Evden tembihliyim; biletçi “Kaç yaşındasın?” derse, “Daha yedisini doldurmadım, emmi” diyecem.

...
Biletçi geldi biletleri kesecek, annem “Üç kişi” dedi. Ablalarımı gösterdi. Sıra bana geldi:

-Çocuğun bileti?

Annem her zamanki gibi, saçlarımı okşadı:

-Okula bu yıl başlayacak emmisi.

Biletçi inanmadı ya, inanmış gibi yaptı:

-Birazcık geç kalmış galiba?

Ama annem de hazırlıklı:

-Yook, dedi, biraz hızlı gelişti; böyle genç irisi oldu.

On iki yaşındaki kavruk ben, yedi yaşına indirilince genç irisi, acar bir delikanlı oluverdim.

Neyse, erkendi geçti, büyüktü küçüktü derken biletçiyi savuşturduk. Annem önemli bir zorluğu yenmenin kıvancı içinde; mutlu.

...
Bu arada annemin kılık kıyafeti de fuara uygun, dördörtlük. O yıl evliliğinin yirmi beşinci yılı. Yirmi beş yıl önce Kemeraltı’ndan yapılan düğün alışverişinden mantosu yine sırtında. Yılda bir kez giyildiği için hiç eskimiyor. Onlar yalnızca, fuara gidileceği zaman çıkıyor sandıktan. Mantosu, eşarbi; tören giysisi gibi. O yıllarda kentliler kentlerde, köylüler köylerde yaşardı. Annem, bunları giyinin kuşanmazsa, kentin kapısından içeri sokmayacaklar mı sanırdı bilmem? Bu giysilerin tek kusuru, yirmi dört yıl önce moda olma özelliğini

yitirmiş olmalarıydı. Ama onun gözünde, özellikle mantosu, bir şaheserdi. Hatta bir keresinde kadının biri “Pek demodeymiş” dediği de, övündü durduydum, mantosu çok beğenildi, diye.

Şinasi’nin annesinin mantosu henüz on beş yıllık olduğu için, onun böyle sorunları yok. Anneme göre modaya yakın.

Ablaların da sorunu yok. Son moda maksı etekli entarilerini daha evde giyiyorlar, düğün salonuna girer gibi, atıyorlar kendilerini sokağa. Hepsisi de pek edalı. Bizde her zamanki gibi birer kısa pantolon...

...
Biz, dedim de, bizim Şinasi hâlâ ortalıkta yok. Nerelere saklandı ise bedava yolculuğun tadını çıkarıyor. Bu arada vagonun arka tarafından sık sık “Tak tak tak”, ardından da “Aç aç” nidaları duyuluyor. Seslerden hiçbir şey anlaşılmıyor. Tak takı anladık da bu aç aç da neyin nesı. Gerçi askerden yeni gelen bir abi buna benzer şeyler anlatmıştı ama burası da yeri değil ki...

Biletçiyi savuşturmuştuk, diye rahatlamışken bu kez, bilet kontrolü başladı, dediler. Tek tek biletlere bakacak. Biletçi hoşgörülü idi ama bakalım bu öyle mi? Şinasi de hâlâ ortada yok. Ben kaplumbağa gibi başımı omuzlarımın arasına çektim, ilkokula yeni başlayacak küçük çocuk görünümü almaya çalışıyorum. Sonsuz heyecan içindeyim. Böyle durumlarda insanın kalbi küt küt atar ya, benimki iki sıra gidiyor. Biri pat pat sırası, öteki küt küt sırası. Arada şaşırıp pat küte dönüyor.

Gerçekten de kuşularım yersiz değilmiş. Denetçi de aynı sorgulamayı baştan başlattı:

-Küçüğün bileti? Okula gidiyor mu?

Ben ortaokula kaydolmanın heyecanı içindeyim ya, bileti miletı unutup hemen atıldım:

-Or... dedim.

Annem “ta” hecesinin çıkmasına fırsat vermeden ağzıma, “Lütfen susar mısın minik yavrum”la “Kapa çeneni deyyus!” arası bir şaplak geçirdi; sanki benim dişler yerinden söküldü de, aday sıralamasında yerini beğenmemiş politikacılar gibi soldakiler sağa, sağdakiler sola geçti. Burun mu? O bizden değil.

Ya bir de o “ta” hecesi yaşama geçseydi?

Şinasi, doğal olarak hâlâ ortalıkta yok. Vagonun arka tarafındaki gürültü devam ediyor. Aç aç sesleri gitgide yükseliyor.

Denetçi benim biletsizliğimin çok üstünde durmadı, rahatladık. Sonra arkaya doğru ilerledi. Bir kaç dakika sonra, Şinasi’yi ensesinden yakalamış, yolculara göstere göstere:

-Bu çocuk kimin? Tuvaleti içerden kilitlemiş, insanları altına çiş ettirmiş. Üstelik bileti de yok. Kaçak yolcu!

Denetçi bağırıkça bağırıyor. Hiç kimse de sesini çıkarmıyor. Annesi deneyimli. Tık yok... Nasılsa bağırıp bağırıp gidecek, diye, yüzünü dışarı çevirmiş, dağları seyredirmiş gibi yapıyor.

Ama denetçi kararlı:

-Anası babası yoksa polise teslim edeceğim.

Şinasi’nin annesi bu kez telaşlandı, ama sanki ben de tuvaleti içerden kilitleyip insanları altına çiş ettirmişim gibi, beni gösterdi:

-Bunun da bileti yok. Niye benim çocuğumla uğraşıyorsun?

“Yandık; o denli sıkıntıyı çektikten sonra, bir de cezalı bilet parası ödeyeceğiz” derken, denetçi imdada yetişti:

-Hanım hanım, küçüklerden zaten bilet alınmıyor. Senin oğlun bununla bir mi?

Ben omuzlarımın arasından, küçücük başımla olanları izliyorum.

Annem mutlu.

Deniz DENGİZ

DAĞIT

Yusuf'a

Hüzünlü mü hüzünlü bir şarkıdır kor ateşler bir çocuk
Dağıt bu saçlarımı bu masalara bu kor dudaklara bir korkudur

Yara bir, bulamazdım kuşlara yeni bir merhemler açardı
Bu duraklar acı mıdır kanar, iki göz yaşlara hoş geldiniz

Nil nehirlerinde mektup gelmiş kenarları bizim sular akıyordu
Dağıt bu saçlarımı şu kadar kuyu sularına bir hüzünlü akşamdır

Üşümüş acılara kederli kediler ayaklansın bu kor ateşler, o uzaklık.
Ölümün uykusuna ırmaklarla gir bu sular birden kesilse bu gözlerde

Hüzünlü mü hüzünlüdür benim yüzüm bu uykularda bir çocuk
Dağıt bu dağlara bu küçük denizleri bu kadınlara bu parmaklara...

Gaziantep, 21 Ocak 2002 - Ağustos 2009

Adnan AKDAĞ

ANLAM KURAMI

Ölmeyeceğimi bilsem kanser (diğerleri de) olmak
İsterim. Layıkıyla sizi anlıyorum demek için
Acı çekmeyeceğimi bilsem sara (diğerlerini de) geçirmek
İsterim. Layıkıyla beni anlamanız için

Öyle ki gece karanlığında karabasanı
Yine karanlıkla kovdum: Yorganı çektim üzerime

Korkuyorum. Kim demiş? Korkmuyorum. Sıkıldım
Oyalanıyorum. İhtiyarlık. Zevk acının hudududur

Ben kimseyi övmedim! Bu da bir tanesidir tümcelerin
Ama yine de anlamak'çün, anlamak için. Anlam olduğu
İçin bunca imgem. Düşünüyoruz, o halde anlam için
Kavramak'çün

Düşlerimi yönetecek kadar öte insan değilim. Olamadım
Doğar doğmaz belliydi nesnelere düşlerimin. Yeni bir konuyum
Bakar durur gecenin gizemli ressamı bedenime. Yeni bir konuyum
Kemiksiz dünyadan etçil dünyaya indim. Sonum gelsin

İnsan anatomisi. On parmak. İki kulak. Baş. İki ayak ve bacak
Ruh. İri bazen de ufak gövde. Ayrıntıları geçiyorum

Sıkıntı bazen genzimi yakıyor. Ağzım burnum ateşler içinde
Ceplerimi karıştırıyorum pantolon deliniyor. Üçgen dikili cebim

Dinliyorum. Belki de öyle yapıyorum. İzliyorum. Konuşma
Görür gözlerim. Çocuk korkudan abla der sevdiğine

Su NİL

-İ'E-

unutmak yok
dalgalıklar katlanır kılıyor
anımsamalar ayak diriyor zamana
kendine çekilip kaybolma

a

a

a

lar

...lar

...

seni unutmak zor

hiç olmamış olanı

birkaç harfin kalmış
yüzünde kırıl... gülüş tozlu
uykulara sığamamış sızı
küçük elleri uuuuu

....

n

acılara uzamış

erişemez

yaşamının ilk aşkına

sıçırıyor her gece yataktan
baba!
elinde iğ
geceleri uzatıyor
kendini eğirerek

Hakkı ÇINAR

AH O ARI

Ah o arı
Vızıldar konar
Lacivert çiçeğe
Ah arı tabiatın
Bir vesvesesi

Ah o arı
Olmamalıydı
Güneşin dalgalarında
Cılız ürkek,
Öfkenin karşısı

Ah o arı
Masum yaratık
Açmış ellerini
Dua eden soytarı
Onlara inat,
Dinler sözü

BİR GARİP “EGO”

Özgür İPEK

Yönetmenlik sanatındaki mahareti hasebiyle ustalık payesini yapıştırmakta beis görmediğimiz bir sinemacı Atom Egoyan. Son olarak 2003 yapımı, Anne Fontaine imzalı “*Nathalie...*”nin elden geçirilmiş hali olan “Büyük Hata” için kamera arkasına geçen sanatçı, şu sıralar Hal Hartley ve Julio Medem gibi isimlerin de kadrosunda bulunduğu, “Moving the Arts” isimli ortak bir projeyi kotarmakla meşgul.

Ekseriyetle kimlik ve aidiyet meselesini ele alan yapımlarla adından söz ettiren Egoyan, son filmi “Büyük Hata”da, “*Nathalie...*”nin hikâyesinden farklı olarak kimi değişikliklere gitmiş. İlk filmin öyküsünü, cinsellik sularının biraz daha derinlerine sürükleyen Egoyan, bilhassa üslubunun bir parçası olan gerilim tonlamalarını kullanmayı da mümkün merteye ihmal etmemiş.

Anne Fontaine’nin pek de matah olmayan “*Nathalie...*”sini; gerilim çatısı altında yeniden kurmaya yeltenen Egoyan’ın elde ettiği sonuç ise cezp edici bir sinemasallığı bünyesinde barındırmayan bir kara film örneği. Peki, Ermeni asıllı sanatçıyı, kendi düşsel evreninin doğrudan kaynaklık etmediği bir yeniden çevrimde yer almaya iten başlıca sebep ne olabilir? Bu sorunun yanıtını, hikâyenin başkışisi “Catherine” karakterinden yola çıkarak aradığımız takdirde varacağımız nokta belli: Egoyan sinemasında öteden beri varlığını hissettiren “belirsizlik” olgusu...

Gerçeğe ulaşmak için didinen, mamafih elde ettiği bilgilerin doğruluğundan da bir türlü emin olamayan insanlardan biri Catherine. Onun filmsel varoluşuyla temsil ettiğini öne sürebileceğimiz tüm kavramları el çabukluğuyla bir kenara ittiğimizde, uykulu bir belirsizlik diyarıyla karşılaşırız.

Muğlak, tül bir perdeyle kuşatılarak realiteden soyutlanmış, emin olamamanın ve kararsızlığın dünyası burası. Bir Egoyan karakteri için ne çok uzak ne de çok yabancı bir evren...

Catherine bedeninde var olan “Büyük Hata”, işte bu dünyaya kucak açıyor. Bizleri de dışarıdan gösterişli görünen, alt sınıftan tamamıyla soyutlanmış bir ailenin yaşantısına götürüyor...

Catherine ve başarılı müzik profesörü David, 17 yaşındaki oğulları Michael ile birlikte kendilerini camlar ile dış dünyadan ayıran bir evde, görkemli bir “modern yaşam” sürüyorlar. Aile bireylerinin birbirlerinden zerre kadar haberdar olmadığı, iletişimin ıssızlaştığı bir yaşam modeli bu... Yüzeysel ilişkilere sırtını yaslayan, kariyer uğruna ailevi bağları, farklı cenahlardan yorulmayı tercih eden bir

yapı... Bu kasvetli “biraradalık” durumundan ziyadesiyle sıkılan ve bir nevi çıkış noktası arayan Catherine, kocasının sadakatini test etmek amacıyla “Chloe” adlı fahişeyi kiralyor. Kuşkusuz Catherine’in “Chloe”ye böyle bir iş teklif etmesinin ardında, kocasına duyduğu güvensizlik kadar hayatına yeni bir heyecan katma isteğinin de payı büyük. Gelgelelim Catherine ile Chloe arasında zamanla çok farklı bir “yakınlaşma” peyda oluyor...

Catherine ya da Chloe!

Catherine, orta yaş bunalımının dehlizleri ile dış dünya gerçekliği arasında sıkışıp kalmış bir kadın. Kaldığı “perdeli” tarafta mutlak bir belirsizlik hâkimiyet sürüyor. Kadının rutin iş hayatıyla evdeki yalnızlığı arasında hasıl olan dünyasında, gözler “görebilmek” için yeterli olmuyor. Hal böyle olunca da tasavvur etme eylemi Catherine’in fikir üretebilmesi adına temel eylem olarak öne çıkıyor... Gayet tabii kadının elde ettiği bu farazi doneler onu gerçekliğe taşıyabilmek için yeterli değil. Catherine’in bu muğlak evrenden çıkıp, kafasındakileri netleştirmeye ihtiyacı var. İşte tam da bu noktada karşısına “Chloe” çıkıyor. Onun sayesinde kocası ve evliliğine dair gerçekleri öğrenebileceğine kani olan Catherine, tıpkı “perdeli” yaşamında olduğu gibi diğer tarafta da hayal gücünün esrarına bırakıyor kendini.

Gelgelelim “hayal gücü” bu noktada farklı bir anlam kazanıyor ve Catherine, kocasıyla Chloe’nin yaşadıklarını, zihninde canlandırarak bir nevi cinsel tatmin aracına dönüştürüyor.

Chloe’yi başlardan beri alter egosu olarak gören Catherine, Chloe’nin anlattığı hikâyeler vasıtasıyla cinsel doyuma ulaşmaya çabalyor. Bilinçaltında kadının genç bedenini kendi vücudu olarak kabullenen Catherine, gençlik günlerinde olduğu gibi sıcakkanlı bir sevişmenin özlemini duyuyor...

Catherine, bir hastasının kontrolü esnasında orgazmın ne olduğu ile ilgili son derece basit ve duygusuz bir açıklama yapıyor: “Orgazm, kasların bir dizi halinde kasılmasıdır. Sadece budur. Gizemli ya da sihirli bir tarafı yoktur.” Gelgelelim bu basit tanımlama Catherine’in gerçek hayatta ulaşmak istediği zirveyi temsil ediyor!

Film Bilgileri:

Büyük Hata (Chloe)

Yönetmen : Atom Egoyan

Senaryo : Erin Cressida Wilson , Anne Fontaine

Oyuncular: Julianne Moore, Liam Neeson,

Amanda Seyfried, Max Thieriot

Yapım : 2009, ABD / Kanada / Fransa , 96 dk.

**-VARŞOVA'DA ZURNAYA BULÛZ
PEŞREV YÂ DA WARSAWA SPLEEN*-**

Varşova'da bir Ankara havası
Yahyâ Kemal'in elinden bir hazîn mektup
almanların postallarından bir mîmarî
yamyassılığın kazıdığından bir komünizm
komünizmin kazıdığından bir başka yamyassı
bugün içinden geçen: dînî bütün bir *Kapital* kazı
eh, zamâne leh politikası!

uzayan parkta
kur yapan tavus kuşları
Şopen susmuş burada uzun zaman önce
uzayan parmakları susmamış
Şopen şimdi *Per-laşez*'de çalıyor
39, şaka gibi bir 39'u rüzgârının ıslığıyla çalıyor

Pazarcık'lı dönerci, dönerin
allâmı dönderiyor hiç sıkılmadan:
kızlar cillop, oğlanlar yımırta gibi burda ağbi!
Abazan Sıkıntıspor: 1, Varşova İmân Yurdu: 0
cilloplar, yımirtalar boğazında diziliyor, *öskürtüyor*
helâl İbo, helâl!

huzûrlarımızda: *istanbul dey & nayt layt klab*
zebbâha keddar dansss, dansss, dansss!
yımirtalar önünde cilloplar ardında!
bu zurnada bu peşrev bitmez, bitebilemez İbo!

hayvanat bahçesinde Varşova'nın
üç mislim şempanzeler;
televizyon bile seyretmiyorlar sıkıntıdan
doğasından sıyrılan
bir canlı sıkılır ancak
al karıncayı koy kafese misâl,
bir kere değil, bin kere ölür inan!

yaşamış bu Varşova isimli kafeste
Yahyâ Bey, sıkıla sıkıla 3 sene
bir yanda –neredeysel- penguenler
bir yanda Tanbûrî Cemil Bey'ler
uçsuz bucaksız gökyüzü, tabak gibi
sanki *süpermegahipergerçekçi*
bir ressamın abartısından çıkmış gibi vâd olan
bu ovanın iç karartan dehlizinde
tabağı ters çevirmiş Yahyâ Bey deniz yapmış!
düz çevirmiş, plak!
bulutlar dalgaları olmuş, mavisî derinliği
Varşova işte, sene 924, denizin dibini böyle boylamış!

BULKARAYIALPARAYI...

"*life is a tale told by an idiot, full of sound and fury,
signifying nothing.*" -macbeth -

adaletin en güzel tarafı
doğru noktaya saplanma ihtimali,
adaletin aletime en çok benzeyen tarafı
sırtından bakıp af dilemem değildi!
suçsuzum...
sis vardı, kan vardı, lanet olsun vardı
avuç avuç barut yutmuşum
savaş vardı ve sanki ben onu durdurmuşum,
diyemem.
temizim her gece şunu da tekrar edemem:
kollarımdan biri
havaya kalkıyor ve tuhaf işaretlerle tuhaf şeyler belirtiyor
şekil tutmuyorum, af dilemiyorum.. suçsuzum kime
diyorum!

kötü örneğin kendini teşhir ettiği zamanlar,
yeni tanışmış insanlar
hayvan hakları,
çevre sorunları
radyoaktif sızıntı ve utanma kaynaklı eklem kaymaları
olmayacak ortada elbet
yol orada kesilecek çünkü gökyüzü büyük bir mabet
arabada kolayca aşağı inecek iki boyutlu şeyler var
lütfen git lütfen onlara yardım et!
haritayı çiz
planını yap
sonra kötücül gözler
siyahtaki aydınlık daha,
sonra bakar gibi yap bulduğunu sandığın kaybolan boyuta!
evet o zaman
diğer ikisinin ardından belirecek eksik kalan felaket
evet evet
bunu o cadıdan duydum, kayıt gayet net!

bu..
ve bunun gibi özünde
bi'itiraz ifadesi
dibinde kurumuş nitrojen bulunan dev deney tüpleri
sabit gelirli mucidin sanki umurundaymış gibi
durum endişe vericiydi!
beni durdurma
bunun için başka adamlar da tutma
bu defa
birleşen üç nokta
adalet için en kral numarasını çekecek bu doğru,
artık kaçana yavaşak derler bu kırmızı noktadan
hadi ellerini tekrar yıka ve tekrar tekrar
bağla arkadan!

* Varşava Splîn

Murat ÇAKIR

KORKULARI YÖNETİYORLAR

korkuları yönetiyorlar, elma şekerlerini ve tütünü ve midye kabuklarını ve kalp kapakçıklarını ve çilek reçelini ve kadınların saçlarını ve erkeklerin kol saatini ve tibet'te yuvarlanan misketleri ve sargı bezlerini ve enlemleri ve boylamları ve sokaktaki karabasani ve tarladaki karasabani ve içimizi ve dışımızı ve senin olan kıyıları ve benim olmayan taşları...

hiç saygım kalmadı, ömrünü rafta tüketen tabaklara, wc kapılarına yazılan yarı legal yazılara ve asma tavanlara...

şuracıkta, şu sokağın başında, gözümü kırpmadan vurabilirim, tali yolda yüzseksen km hızla giden hüznüleri, beş çaylarını ve walt disney'in evlere yatılı faresini beş papel için...

korkuları yönetiyorlar. odalarda, duvar diplerinde ve çiçek pasajı'nda ve kapı sesinde ve 1938 treni'nde ve çay molasında ve postacının üniformasında ve tebligat parçasında ve penisilinde ve eşya hukukunda ve günün menüsünde ve yerleşik düzende ve kiminin ağzında ve kiminin gövdesinde ve umulacak bir şekilde ve her şekilde...

korkuları yönetiyorlar, elma şekerlerini, tütünü ve kanımızın son damlasını...

2010

Onur SAKARYA

EKSTAZ

H. Er'e

Zamanın ruhu her yeri korkusuzca kuşattığında
Birileri göğe yükselir pürüzsüz, geniş kanatlarıyla

Dolaşır durur ruhlar, beyaz kuyruklarıyla siyah bir boşlukta
Uzay değildir bu sonsuz okyanus, fisildayan bir ormandır

O'nun gözlerini tak, hayat şimdi dört yanı azapla çevrilmiş bir adada
Bırak taşın içindeki su, kaynasın kalbin dipsiz bir kazanda

Ve dolaşır durur zebaniler, gölgeleri kaybolmuş güneşli otobanlarda
Evren değildir bu abis, günlerdir kımıldamadan avını bekleyen yilandır

Çöktü artık sen de biliyorsun üstüne korku, beynindeki çıkmaz sokakta
Kullanılmaz akıllar birikti, nehrin ovaya taşıdığı metal bir hurdalıkta

Dolaşır durur O'nun sesi, sürekli ışığını kesen şekilsiz kara bulutta
Ve kulaklarında; tarih yalancı bir padişah, padişah ise femandır

Yinelemek gerekirse: akıl hayatın atığı, düş hayatın mutfağıdır

Mert ÖZEL

KIRIK KABURGA

Boşaldı sigara
kül döküldü etekten
ve bir parça çocuk.

Soğuk fayansta şimdi
kesilmiş ağlamadan göbeği.
Islak sadece biraz
ve yolu beklenmiş.

Ne kadar benziyor annesine
memeleri.

-Sigaradan bir adamdı babası
dumanlı her daim kafatası.-

Anneni getir bana çocuk
yatak odasında ekmek pişiren anneni.
Okşamak ve
okşatmak için kendimi.
Bak,
babana benzemiyor diz kapaklarım.

Daha demin avuçlarımdaydı halbuki
yaralarım dokundukça irileşen
memeleri.

Beyaz bir rutubet büyütüştük
üzerimizde
kırmıştık kaburgalarımı koca bir
erkeğin
biz çatlıyorduk yine de orta
yerimizden.

Çok sevişmektenmiş
böyle buyurdu çok bilmiş bir Tanrı.

Akti şehrin dehlizlerinden çocuk
boşaldı sigara
bacak aramda
bir yumaklık hüznün.

Kırıldı bir kaburga daha!

Cihat KEMAL

OTOPSİ

Aslının ayındır şiir
kırıp döktüğün ruhun
kuytularında hazırlanmış
otopsi raporu
evrensel çekim sabiti aşkın

İç denizlerimde saklı
kemendine tutkun bir at
ikimizin keşişim kümesi

Aslının ayındır şiir
bir ceset torbası gibi örter kendini
çevrilmeyi bekleyen kum saatlerine

Ankara, Eylül 2009

YİTİKSİZ

Gültekin EMRE

Oktay Rifat arkasında yayımlanmamış ne bir şiir, ne de bir yazı bırakmadan aramızdan ayrıldı; öyle istedi çünkü. Yayımlandığı halde kitaplarına almadığı yazı ve şiirleri var mı, bilmiyorum. Merak ediyorum doğrusu. Mehmet Can Doğan nasıl Metin Eloğlu'nun, Edip Cansever'in, şimdi de Turgut Uyar'ın "kitaplarına girmemiş şiirleri"ni bulup çıkardıya, Oktay Rifat'ı da araştıracaktır mutlaka.

Bir şair neden yayımladığı halde kitaplarına bazı şiirleri almaz? Sevmediğinden mi, unuttuğundan mı? İki de olabilir. Ama "unutulan" ya da "sevilmeyen" şiirler de o şairin şiirine dahildir. O nedenle toplanıp, derlenmelidir diye düşünenlerdenim. Bir şairin bütün şiirlerini okurken, nerden nereye geldiğini gösterdikleri için bu şiirlerin yayımlanması önemlidir. Zayıf, acemi şiirler de olsa bunlar, o şairin ününe, değerine gölge düşürmediği gibi, gelişim çizgisini göstermeleri açısından örnek oluştururlar. "Kitaplarına girmemiş şiirler"i okurken kitaplarıma alamadığım kendi şiirlerimi bulmuş gibi oluyorum, seviniyorum.

"Yitiksiz"deki şiirleri 1947-1976 yılları arasında yazmış Turgut Uyar. Dönemin gözde dergileri *Kaynak*, *Varlık* ve *Yeni Şiirler* seçkilerinde yayımlanmış bu şiirlerin çoğu. Bu dergilerdeki şiirler *Dünyanın En Güzel Arabistan*'ındaki (1959) şiirlerin yazılış sürecine, aynı döneme, denk geliyor bir yerde. Turgut Uyar'ın bu ilk şiirlerinde "dizeye, geleneksel dize öbeklenişine ve ahenk anlayışına bağlı kaldığı" da görülür. Geleneksel halk şiiri formunu da (6+5) kullanmış Turgut Uyar bu ilk şiirlerinde. "Ölçü, kafiye ve redif" bu şiirlerde hemen göze çarpar. Faruk Nazif şiirine uzanan kimi şiirleri de kolayca belli oluyor. Bu şiirlerde de 7+7 hece ölçüsünü görmemek mümkün değil. "Gurbet, yalnızlık, aşk ve özlem" temaları ağırlıklı olarak yer alır bu şiirlerde. Ölüm ve dirim temaları da Cahit Sıtkı şiiriyle dirsek temasını gösterir. "Kitabe-i Seng-i Mezar" bir Orhan Veli şiiri değildir. Dönemin şairlerine yakın durmuş olsa da, onların havasından, şiirinden, temalarından, şiir anlayışlarından kendini sıyrabilmiş, farklı kılabilmiş bir şairdir Turgut Uyar.

"Sana geldim, umut türkü dilimde" diyerek şiir yolunu belirleyen *Korkulu Ustalık*'ın şairi için "Gece, göz yaşları"ni sildiği "siyah mendil"dir. "Yalnızlık, yatağı"nda "gerinir"ken yavaş yavaş, o sürer "gurbet elden yurda" şiirin "kır atı"ni. "Doludizgin" gelir şiir dünyamıza "Rüzgârdan, güneşten, kahırdan" yanmış bir halde. "En uzun ömrü sevdalılar sürmüş" diyorsa Turgut Uyar, haklıdır, çünkü "Şimdi sevişmenin sırası" olduğunu da belirtiyor ömre ömür katmak için. Bir de Pir Sultan'ı anımsatan iki dizesi var ki, unutulacak gibi değil: "Fakat hiçbir şeye yanmıyorum, beni buraya, / Dostlarımlın gömdüğüne yandığım kadar..." Şiirindeki rüzgâr kızların eteğini kaldırır, öylesine afacandır. Sevdalı bir rüzgâr olduğu kadar "Yelken" şişiren, "harman" savuran, "dut" döken de bir rüzgârdır. Yaramaz, kıpır kıpır rüzgâra şöyle çıkıyor şiirinin sonuna doğru şair: "Haydi çekil karşımdan sırası değil / Adamın neş'esini kaçırma. / İşte şiir yazıyorum, görüyorsun / Kâğıtlarımı uçurma." Savaşa karşı da bir yanı vardır Turgut Uyar'ın. Kore Savaşı'nı övmeden, acı bir tablo sunar "North Star Destanından" şiirinde: Asker Mehmet'e seslenir durmadan ve onu vatana yönlendirir: "Gel, bu sakız kokan ılık rüzgârlara karşı / Mehmet gel, alınımızı vatanımızdan yana dönelim". Sonra devam eder Mehmet'le sohbet: "Vatandan getirdiğimiz düşlerle" "Mehmet gel, bir türkü söyleyelim." Oysa vatanın yoksul halkının çocuklarıdır Kore'de Amerika hesabına ölenler. Turgut Uyar da küçük bir memurdur ve odası "bir cigara paketi

kadardı". Gönlünden neler neler geçer, ama hiçbirini gerçekleştiremez "bir masa başında" olduğu için "akşama kadar". Ama gelecek umudunu hiç yitirmez ve sevgilisine şöyle seslenir: "Elbette güzel günlerimiz olacak, Elâ gözlüm. / Bir taze ekmek gibi sıcak. / Bereketli gece yağmurlarından sonra güneş, / Bir elmas iğne gibi parlayacak." Turgut Uyar, ömrü oldukça bıkmadan "güzelliği ve kardeşliği" söylemek için yola çıkmıştır. "Taa mağaralardan" ona "uzanan zinciri" kendisinden sonrakine" ekleyecektir şiirleriyle. "Bir ateş yakıp bir yüce dağın başına / Ses edip" duracaktır "dört" yönüne. O "uzak maceraların avaresi" olsa da "Kardeşliktir en güzel türküsü, dillerimizin" diyecektir bir dizesinde. Ömründen insanlar gelip geçse de "Macera" onundur "geçmişlere karışıp" giden. İşte o geçmiş maceraların gölgesi de vardır onun şiirlerinin gövdesinde. "Dar Vakitlerde Seviştik" derken, aslında sıkıntı ve yoksulluk içinde de sevdi demek istiyor: "Biz varlık görmedik bilirsiniz / Varlık görmedik ama seviştik. / En dar vakitlerde yerli yersiz / Kadımlarla, kızlarla seviştik." Şiirini "Ben Başka Türü Şiir de Yazmasını da Bilirim"den (1953) önce değiştirmeye başlamıştır Turgut Uyar. Halk şiiri ve döneminin şairlerinin ağırlığı, etkisi giderek azalmış, kendi özgün sesini bulma yolunda yürümeye başlayalı epeyce olmuştur. Bu şiir onun İkinci Yeni Şiiri'ne adım atmaya başladığını da gösteriyor bence: "Sokağın orta yerinde durdum / Bir adam tarçınlı şeker yiyordu / Bir uçurum almış başını gidiyordu / Bir bulut süklüm püklüm meydanda / Bir kadının gözleri büyüktü / Herkesin göğsünde kendi kalbi vuruyordu".

Büyük Saat'te toplanan bütün şiirlerine eklenen bu şiirler yitip gitmedi, çünkü onlar "yitiksiz". "Çünkü ölümsüz" gibidir yalnızlığında, çünkü yalnızlığında "öyle güzel"dir onlar. Biliyoruz bu dünyanın ona yetmediğini. Onun kimini açtığı, kimini açamadığı bütün kapıları omuzladığını da biliyoruz. Biliyoruz ki çağdaşı Sait Faik'e yakılan anlamlı bir ağıttır "Erkenci Ağıt". Sait Faik'in ölümünden bir şey anlamaz, kim anlar ki? "Bir adam balık tutuyordu / Sait Faik gördü / Bir kız adamakıllı güzeldi / Sait Faik gördü / Bir sokakta bir avuç güneş vardı / Sait Faik gördü". Öyle ki "Dağlarda iki kekik koksa" biri onun içindir. Yaşanan hüznü kim anlatabilmiş ki Turgut Uyar betimleyecek? O, her şeyi "enine boyuna" yaşar ancak. İçi "güvercinleri okşarmış gibi rahat" bir şairdir midir Turgut Uyar? Bundan emin değilim. Sait Faik'in öykülerini anımsatır bir edası vardır "İstanbul Şiiri"nin, o yılların ortamını gözler önüne serdiğinden. 1960-66'da *Dost* dergisinde yayımlanan kimi şiirleri deneysel şiirin güzel örneklerinden sayılmalı bence. *Papirüs* (1969) dergisinde yayımlanan "Başlangıç Olarak" da öyle. "Yitiksiz"ın son şiiri "Bir Avcının Son Günü"ndeki şu üç dize tam da onun sesi, şiiri: "Her şey bitti de ondan mı gidiyorum? Hayır! / Şimdi her şey için ne bir söz, ne bir yorum: / Şu: 'Hayat' diye bir şey anımsıyorum!" O hayattan süzdüklerinin şiirini yazdı durdu ömrü oldukça. Biz de onu onun için sevdik.

Turgut Uyar'ı ne Turgut Uyar'a, ne de onu bilenlere anlatmaya gerek yok. Gurbeti, yalnızlığı, kırsal kesimi, bir dönemin İstanbul'unu, gençliğini, acılarını, sıkıntılarını, düşlerini, aşkını... şiirlerine acemilikleri adım adım aşarak yedirdiğini söylemekte bir sakınca yok. *Büyük Saat*'in eksiği giderilmiş oldu böylece Mehmet Can Doğan tarafından ve "Yitiksiz" yitip gitmedi onun sayesinde.

Ahmet ÖZER

Hüseyin PEKER

BİR SAĞANAKTI ÖMÜR

-metin güven'e-

sonsuz koşuda düşlerimiz / tarihle yaşıt
adanmış hayatlarıdf ukumuza serilen
bütün bir ömrü
ardı sıra sürükleyen
şirdi
kesintisiz aşk.

saat zaman doğa ve tarih
bir ezginin ardından akıveren dünya
yağmur bulutudur ağustos göğünde
bursa oluverdi
arkadaş'tan arkadaşlara eklenen suya
yansıyan yüzünde.

“bursa'da zaman”
ömrünü dönüştürdü sağanağa
şimdi en sessiz uykusunda
şirine renk katan
kedilerin.

kaç fotoğraftayız / neler yazdık mektuplarda
dokunduğumuz yıllarda boy veriyor uçuşumlar
insan damla damla siniyor kentinin damarına.

gidişin rüzgâr
omuz başımızdan bir kayadır fırlayan.

Murat BATMANKAYA

- CAN KAFESİ -

(erkek sesiyle ve i n a n a r a k)

şimdi sözler kısır başı çizer
bol salçalı bir karmaşa içinde
o sonsuz acıdır çarşıda koşulan
irki göğü yüklen düğümü çöz
halvet ve halavet pişkin perde

lakin bilet kesilmez cehennem
yoksul döşenmiş gün unutulur
militan bir bebedir ki kaygı
prangasız bileğinde bir garip orak
can kafesi armut gibi savurur

KARA KUŞU KOVMALI

o defter hiç yazılmadı
kendi kemikleri üzerine kıvrıldı
benim gibi yangın ortasına dikilenler
o defter dediğim: beni sokağa atan
devrimci aşırılıklar, baba açlığı
teller tek bir açının içine giriyor

bir kıvılcımla ateşe verdiğim her sokağa
gergin teller gerdim, el ele tutuştum senle
beni beşiklerde büyüten kötü huylu annemi
dedim ya geçmişim yolunu şaşırılmış benim
not defterimi süslemeye başladım şimdi

tükeniş oklarıyla yazıyorum olan biteni
ateş toplarıyla, çok terlemiş saydığım alın terimi
anmayı yasaklıyorum kendime: seni seni
beyaz bir kuş kapıları kapıyor
kara kuşu kovmalı şimdi içimden
oyuncak adamları uzatmalı yere
kuleler yükselsin; kelimeleri yerleştirdim
çıt çıkarmadan ortaya çıktım:
kara kaplı bir sayfada bitmeli defterim

korkakların sığınağı şu dünya
ellerinle yaşadığın bir düşsel kare
şenlendiriyor seni; leke tutmayan geçmişinle
bitip tükenmeyen evliliklerin!

defterin bu sayfasını hiç göstermeyeceksin
güneş üstüne son kez doğarken
üstüne örtülen incili, nakışlı örtü
tonlarca yükünü taşıyor senin:
yaşadın, çıt çıkarmadın

acı çektiren kapıları kapadın herkese
ödünç alınmış bir hayatı geri verdin
var mı uçabilen kalbinin üstünde?

Yayın Yönetmeni	: Ramis Dara (Mollagürani Mah. Teker Sok. No: 8, Osmangazi-BURSA. Gönderilerin bu adrese değil, aşağıdaki PK adresine yapılması önemle rica olunur.)	Katkı Payı	: 25 TL.
Yayın Danışmanları	: İhsan Üren, Gültekin Emre, Serdar Ünver, Nahit Kayabaşı.	Posta Çeki	: Ramis Dara adına açılmış 6025702 numaralı hesap.
Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü	: Tülay Elal Muş (Barış Mah. Adalet Sok. Adaletkent Sitesi H Bl. D: 3 Nilüfer – BURSA)	Banka hesabı	: Ramis Dara adına Finansbank Fomara Şubesindeki 21329696 numaralı hesap.
Yazışma Adresi	: Ramis Dara PK 68 16361 Ulucami – BURSA	Baskı	: Akın Erim Matb. Hocalizâde Cad. 7/27 Setbaşı – BURSA
Yayın Türü	: Yaygın süreli yayını. ISSN 1305 – 7685		
E- Posta	: akatalpa@hotmail.com		

Ocak 2000'de Bursa'da Ramis Dara, Melih Elal, Serdar Ünver, Ali Özçelebi ve arkadaşları tarafından kurulan şiir ve eleştiri ağırlıklı aylık edebiyat dergisi *Akatalpa* (www.akatalpa.com), şair ve yazarlarının bağışladıkları telifler, İhsan Üren'in ve başka bazı şiir dostlarının sürekli katkılarıyla yayımlanmaktadır.

